

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR

SANITARNY W IŁAWIE

**STAN HIGIENICZNO-
SANITARNY POWIATU
IŁAWSKIEGO
ZA ROK 2025**

Szanowni Państwo,

Realizując obowiązek wynikający z dyspozycji art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, przedkładam Państwu ocenę stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie ławskim w 2025 r.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej należą wszystkie obszary mające wpływ na zdrowie społeczeństwa, w szczególności bezpieczeństwo zdrowotne wody, higiena pracy w zakładach pracy, bezpieczeństwo żywności i żywienia, higiena procesów nauczania w placówkach oświatowych, a także prowadzenie działań zapobiegających szerzeniu się chorób, w tym monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych, monitorowanie zakażeń szpitalnych oraz realizację obowiązkowych szczepień ochronnych.

Poniższa ocena jest poświęconą problematyce realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego polegającej na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Z wyrazami szacunku

*/-/ Maciej Mikołajczyk
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ławie*

Spis treści

HIGIENA KOMUNALNA.....	4
CHEMIKALIA I ŚRODOWISKO PRACY.....	18
BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA.....	36
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	47
EPIDEMIOLOGIA I SZCZEPIENIA OCHRONNE.....	51
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR .SANITARNY.....	65
PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA.....	68
LABORATORIUM BADAŃ ŚRODOWISKOWYCH I EPIDEMIOLOGICZNO- KLINICZNYCH.....	82
DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA PSSE W IŁAWIE ZA ROK 2025.....	85
WNIOSKI	86

HIGIENA KOMUNALNA

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia

Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294). Badanie pobranych próbek wody do spożycia przez ludzi wykonują laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, stosownie do ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia jeśli spełnia określone w nim wymagania. Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów oraz określenia przydatności wody do spożycia. Ocena jakości wody jest sporządzana osobno dla każdego wodociągu.

Zaopatrzenie w wodę

Ujęcia wody do picia na terenie powiatu ławskiego oparte są na wodach podziemnych. Ujmowana woda jest poddawana procesowi uzdatniania poprzez proces filtracji, który odbywa się w tzw. stacjach uzdatniania wody. Pozyskiwane wody podziemne bogate w substancje mineralne, zwłaszcza w związki żelaza, manganu, amoniaku, sporadycznie w siarkowodór wymagają uzdatniania przy zastosowaniu nowoczesnych urządzeń uzdatniających. Chlorowanie stosuje się jedynie awaryjnie w przypadku wtórnego zanieczyszczenia bakteryjnego i profilaktycznie po wykonaniu robót hydraulicznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Ławie w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę (ujmowania, dostarczania i uzdatniania wody) nadzorem obejmuje:

- 7 producentów wody działających w formie przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych
- 11 podmiotów dostarczających lub wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym.

W ramach bieżącego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia w 2025 roku skontrolowano **39 urządzeń wodociągowych**, w których przeprowadzono **124** kontrole

i pobrano **222** próbki wody.

Wyniki badań jakości wody uzyskiwane były w ramach:

- wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne,
- wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia,
- prowadzonego przez PPIS w Łławie nadzoru nad jakością wody.

W 2025 roku z wody wodociągowej korzystało **87 139** osób na terenie powiatu ławskiego (stan na dzień 31.12.2025 r. – dane przedstawione przez miejskie i gminne instytucje samorządowe). Powiat ławski obejmuje **5** miast i **219** miejscowości wiejskich, z czego zwodociągowanych jest **212**, natomiast nadal pozostają niezwodociągowane miejscowości: Katarzynki, Mały Bór, Nowy Ostrów, Papiernia (gm. Łława), Raczek (gm. Lubawa), Skitłławki, Polajny (gm. Zalewo).

Długość sieci wodociągowych w wodociągach zaopatrujących w wodę mieszkańców powiatu ławskiego wynosi **1 331,30 km** i systematycznie jest rozbudowywana.

Ze względu na dobową produkcję dostarczanej wody w powiecie ławskim odnotowano produkcje wody:

>1000≤10000 m³/24 h - 2 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: wodociągi w Łławie i Lubawie,

>100≤1000 m³/24 h - 20 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: wodociągi w: Kisielicach, Jędrychowcie (gm. Kisielice), Gulbiu, Ząbrowie, Kałdunach, Frednowych, Łławicach, Franciszkowie, Woli Kamieńskiej (gm. Łława), Łążynie, Omulu, Targowisku, Wałdykach (gm. Lubawa), Suszu, Redakach, Jawtach Małych (gm. Susz), Zalewie, Dobrzykach, Borecznie, Kupinie (gm. Zalewo),

≤100 m³/24 h - 8 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: wodociągi w: Siemianach (gm. Łława), Januszewie, Falknowie, Lubnowach Wielkich, Dolinie (gm. Susz), Urowie, Janikach Małych (gm. Zalewo), Klimach (gm. Kisielice).

11 indywidualnych ujęć wody:

- ujęcie indywidualne na terenie Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita” w Lubawie,
- ujęcie indywidualne na terenie Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita” w Suszu,
- ujęcie indywidualne na terenie Zakładu Drobiarskiego „LECH-DRÓB” Sp. z o.o. w Zalewie,

- ujęcie indywidualne na terenie Zakładu Produkcyjnego FHU BARTON w Karasiu,
- ujęcie indywidualne na terenie Amelo, ul. Wojska Polskiego 31, 14-200 Iława,
- ujęcie indywidualne na terenie Xella Polska Sp. z o.o., Zakład w Iławie, ul. Wojska Polskiego 44, 14-200 Iława,
- ujęcie indywidualne na terenie Zakładu Karnego w Iławie,
- ujęcie indywidualne na terenie Ośrodka Wypoczynkowego TVP w Sarnówku (gm. Iława),
- ujęcie indywidualne na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Letnisko Chmielówka w miejscowości Nowe Chmielówko (gm. Zalewo),
- ujęcie indywidualne na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Bosman Wyspa Wielka Żuława,
- ujęcie indywidualne na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Kaletka w miejscowości Kaletka (gm. Iława).

Infrastruktura zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia na terenie powiatu iławskiego w 2025 r.

Rodzaj wodociągu	Produkcja wody [m ³ /dobę]	Liczba wodociągów	Liczba ludności
wodociągi zbiorowego zaopatrzenia	≤100	8	3 354
	>100≤1000	20	41 012
	>1000≤10000	2	42 773
R A Z E M		30	87 139

Działania prowadzone w roku 2025 w ramach nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W 2025 r. PPIS w Iławie w ramach nadzoru sanitarnego nad zbiorowym zaopatrzeniem w wodę ze względu na stwierdzone zanieczyszczenie mikrobiologiczne (obecność bakterii grupy coli) wydał 2 decyzje, w których stwierdził brak przydatności wody do spożycia, obligując tym samym:

- administratora wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę w miejscowości Dolina (gm. Susz),
- administratora ujęcia indywidualnego na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Bosman, Wyspa Wielka Żuława (m. Iława),

do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, zmierzających do doprowadzenia jakości wody do wymaganych parametrów czystości mikrobiologicznej, przewidzianych dla

wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ponadto, ze względu na zanieczyszczenie mikrobiologiczne (nieprawidłowe zmiany parametru ogólna liczba mikroorganizmów, obecność bakterii grupy coli) oraz nieprawidłowe zmiany parametrów fizykochemicznych (barwa, mętność, smak i zapach, ponadnormatywna wartość manganu) PPIS w Ławie wydał 5 decyzji, w których stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia, obligując tym samym:

- administratora wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę w miejscowości Ława,
- administratora wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę w miejscowości Ząbrowo (gm. Ława),
- administratora wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę w miejscowości Dolina (gm. Susz),
- administratora ujęcia indywidualnego na terenie Ośrodka Wypoczynkowego TVP w Sarnówku (gm. Ława),
- administratora ujęcia indywidualnego na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Bosman,
- Wyspa Wielka Żuława,

do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, zmierzających do doprowadzenia wartości parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych przewidzianych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Zanieczyszczenie wody pod względem mikrobiologicznym może stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Woda wówczas może być czynnikiem chorobotwórczym, nawet epidemicznym, głównie chorób zakaźnych przewodu pokarmowego wywoływanych przez bakterie, wirusy czy pasożyty. Długotrwale utrzymujące się skażenie wody pitnej bakteriami, może przyczynić się do negatywnych skutków zdrowotnych dla konsumenta. Obecność stwierdzonych bakterii grupy coli w wodzie stwarzała bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia ludzkiego i mogła być przyczyną powstawania i szerzenia się chorób zakaźnych oraz infekcji i zaburzeń żołądkowo – jelitowych wśród osób korzystających z wody z ww. wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz ujęć indywidualnych.

Bakterie z grupy coli nie powinny występować w uzdatnionej wodzie. Stwierdzona ich obecność w wodzie pochodzącej z ujęcia wodnego, może sugerować nieodpowiednie jej uzdatnianie, wtórne zanieczyszczenie lub nadmierną zawartość substancji odżywczych w wodzie.

Zarówno administratorzy wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jak i ujęć

indywidualnych, w których stwierdzono niewłaściwą jakość wody, podejmowali działania naprawcze polegające m.in. na intensywnym płukaniu sieci wodociągowej i urządzeń uzdatniających, zwiększeniu częstotliwości poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej.

Ponadto, od 19.04.2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łławie prowadził postępowanie administracyjne (warunkowa przydatność wody do spożycia) zobowiązujące administratora wodociągu Międzychód do doprowadzenia jakości wody pod względem wartości parametru fizykochemicznego – manganu do wartości wymaganych w części C załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – 18 lutego 2025 r. postępowanie ostatecznie zakończono.

Dnia 21 stycznia 2025 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łławie zakończył wszczęte 19.04.2024 r. postępowanie administracyjne (warunkowa przydatność wody do spożycia) zobowiązujące administratora wodociągu Urowo do doprowadzenia jakości wody pod względem wartości parametrów fizykochemicznych – mętności, manganu i żelaza do wartości wymaganych w części C załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Nadto, 14 sierpnia 2025 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łławie zakończył wszczęte 10 maja 2024 r. (warunkowa przydatność wody do spożycia) postępowanie administracyjne zobowiązujące administratora ujęcia indywidualnego Letnisko Chmielówka w miejscowości Nowe Chmielówko do doprowadzenia jakości wody pod względem wartości parametru fizykochemicznego – manganu oraz parametru ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C (>300 jtk w 100 ml) do wartości wymaganych w części C załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na podstawie sprawozdań z badań próbek wody, realizowanych zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach nadzoru nad jakością wody oraz kontroli wewnętrznej, przedstawianych przez administratorów wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz administratorów ujęć indywidualnych PPIS w Łławie, PPIS w Łławie stwierdzał przydatność wody do spożycia.

Ciepła woda użytkowa

Poza wymaganiami przyjętymi dla wody przeznaczonej do spożycia, ciepła woda musi spełniać wymagania w zakresie parametru *Legionella* sp. Zapisy rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, określone w części A załącznika nr 5, obligują do wykonywania badań na obecność *Legionella* sp. w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

Legioneloza jest chorobą układu oddechowego, wywoływaną przez bakterie *Legionella* sp., które mogą przeżyć w wodzie o bardzo różnej temperaturze. Optymalna temperatura dla rozwoju bakterii *Legionella* sp. (od 20°C do 50°C) jest również najczęściej utrzymywaną temperaturą wody w instalacji ciepłej wody użytkowej w budynkach. W związku z powyższym, należy dokonywać okresowych przegrzewów instalacji podwyższając temperaturę wody >70°C. Bakterie *Legionella* sp. występują m.in. w sieciach kanalizacyjnych, urządzeniach kąpielowych, prysznicach, myjniach, klimatyzatorach. Do zakażenia bakterią *Legionella* sp. dochodzi drogą inhalacyjną poprzez wdychanie skażonego aerozolu wraz z parą wodną. Ze względu na powszechne zasiedlanie instalacji wodnych pałeczkami *Legionella* sp. i realne zagrożenie zakażenia ludzi niezmiernie ważne jest prowadzenie działań mających na celu ograniczenie ich występowania i namnażania.

W 2025 r. badania na obecność bakterii z rodzaju *Legionella* sp. zostały wykonane w:

- w ramach kontroli wewnętrznej w 3 budynkach zamieszkania zbiorowego - hotel (Hotel Stary Tartak, ul. Biskupska 5, 14-200 Iława; Grand Hotel Tiffi, ul. J. Dąbrowskiego 9, 14-200 Iława; Pałac Mortęgi Hotel & Spa, Mortęgi, 14-260 Lubawa);
- w 5 budynkach zamieszkania zbiorowego - pokoje gościnne (Tawerna Kaper, ul. Jana III Sobieskiego 10, 14-200 Iława; Pokoje gościnne Copernicus Targowisko Dolne, 14-260 Lubawa; Pokoje gościnne Warmianka, ul. Słowiańska 3, 14-240 Susz; Pokoje gościnne AGRO-BAŁ, Bałoszyce, 14-240 Susz; Ośrodek Wypoczynkowy Sarnówek, gm. Iława);
- w 1 budynku zakwaterowania na terenie zakładu karnego (Zakład Karny, ul. 1 Maja 14, 14-200 Iława);
- 1 budynku użyteczności publicznej (Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Łąkowa, 14-260 Lubawa);

- w ramach nadzoru nad jakością wody prowadzonego przez PPIS w Iławie oraz kontroli wewnętrznej w 2 budynkach użyteczności publicznej - szpital (Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego, ul. Gen. Władysława Andersa 3, 14-200 Iława; Scanmed Spółka Akcyjna, Centrum Kardiologii Scanmed ul. Gen. Władysława Andersa 3, 14-200 Iława); w 3 budynkach użyteczności publicznej - DPS (Dom Pomocy Społecznej w Lubawie, Filia w Iławie, ul. J. Dąbrowskiego 15B; Dom Pomocy Społecznej w Lubawie, ul. Grunwaldzka 16; Dom Pomocy Społecznej w Suszu, ul. Iławska 42, 14-240 Susz); w 1 budynku użyteczności publicznej – opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej (Dom Seniora Gołębi Dwór , Kamień Mały 1C, 14-200 Iława); w 1 budynku użyteczności publicznej - ZOL (Niepubliczny Zakład Opieki Długoterminowej, ul. Grunwaldzka 11, 14-260 Lubawa).

W wyniku przeprowadzonej kontroli jakości ciepłej wody użytkowej stwierdzono w 5 placówkach skażenie sieci wodnej bakteriami z rodzaju *Legionella* sp. W związku z tym PPIS w Iławie wydał łącznie 5 decyzji nakazujących podjęcie działań naprawczych w zakresie poprawy jakości wody.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2025 r., przeprowadzono 2 kontrole jakości wody w pływalniach (łącznie pobrano 9 próbek wody).

- Iławskie Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji w Iławie jest zarządcą pływalni przy ul. Biskupskiej 2, w której znajdują się 4 niecki basenowe oraz zespół odnowy biologicznej, w tym: 2 sauny suche, sauna parowa, solarium oraz komnata solna.
- GHT Sp. z o.o. s. k., ul. Wyspiańskiego 46/17 w Ciechanowie jest zarządcą pływalni w obiekcie Grand Hotel Tiffi, ul. Dąbrowskiego 9 w Iławie, w której znajdują się 3 niecki basenowe (na dzień 31 grudnia 2025 r. brodzik wyłączony z użytkowania).

Na dzień 31 grudnia 2025 r. woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Iławie posiada w ewidencji obiektów nadzorowanych na terenie powiatu iławskiego obiekt hotelarski „Pałac Mortęgi” Sp. z o.o. w Mortęgach, który zapewnia usługi związane z odnową biologiczną. W ww. obiekcie zorganizowano niecki basenowe, tj.: basen rekreacyjny, brodzik i jacuzzi, których nie można zdefiniować do kategorii pływalni z uwagi na niespełnianie ustawowej definicji tego obiektu

(zgodnie z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 1.04.2016 r., znak: GIS-BW-43232-22/AS-16, SK 11981/2016). Jednakże, mając na względzie bezpieczeństwo sanitarne oraz w oparciu o szacowanie ryzyka zdrowotnego w nadzorowanym obiekcie, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Iławie sprawuje nadzór w ramach bieżących kontroli podmiotu oraz dokonuje analizy wewnętrznej kontroli badań jakości wody basenowej, prowadzonych zgodnie z ustalonym harmonogramem jak również przedkładanych sprawozdań laboratoryjnych.

Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

Zgodnie z ewidencją obiektów nadzorowanych przez PPIS w Iławie, na 31 grudnia 2025 r., na terenie powiatu iławskiego funkcjonowało **7** hoteli, **1** motel, **3** pensjonaty, **12** obiektów agroturystyki oraz **87** innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

W **2025** r. przeprowadzono **25** kontroli ww. obiektów, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pola biwakowe i kempingowe

W ewidencji nadzorowanych obiektów znajduje się **6** pól biwakowych i **2** pola kempingowe. W **2025** r. przeprowadzono **1** kontrolę pola biwakowego, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Domy Pomocy Społecznej (DPS) posiadające wpis do rejestru wojewody warmińsko-mazurskiego

Pod nadzorem PPIS w Iławie znajdują się 3 obiekty na 185 miejsc (DPS w Lubawie i Filia w Iławie, DPS w Suszu). W 2025 r. w obiektach przeprowadzono kontrole sanitarne zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem kontroli na rok 2025. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował m.in.: czystość bieżącą w pokojach i sanitariatach przeznaczonych dla pensjonariuszy, pranie bielizny i pościeli podopiecznych, przechowywanie pościeli czystej, gromadzenie bielizny i pościeli brudnej, postępowanie z odpadami, stosowane środki do dezynfekcji i utrzymania czystości, zaopatrzenie w wodę zimną i ciepłą, nadzór nad instalacją wody ciepłej w instalacji c.w.u., badania profilaktyczne pracowników.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej umieszczone w rejestrze wojewody warmińsko-mazurskiego

Pod nadzorem PPIS w Iławie znajdują się 2 obiekty: Dom Seniora „Gołębi Dwór” Kamień Mały 1C, gm. Iława prowadzony przez „WI-KA” Sp. z o.o., oraz Niepubliczny Zakład Opieki Długoterminowej, ul. Grunwaldzka 11, 14-260 Lubawa.

W 2025 r. przeprowadzono kontrole ww. obiektów, które nie wykazały nieprawidłowości.

Miejsce, w których udziela się tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, umieszczone w rejestrze wojewody warmińsko-mazurskiego

Na dzień 31 grudnia 2025 r. na terenie powiatu iławskiego nie funkcjonują schroniska dla osób bezdomnych.

Dnia 12 listopada 2025 r. decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego placówka udzielająca tymczasowego schronienia działająca pod nazwą: Stowarzyszenie „Pomocni Ludziom” im. Zenona Noconia w Rucewie gm. Zalewo schronisko w Rucewie została zamknięta.

Środowiskowe Domy Samopomocy

Pod nadzorem PPIS w Iławie znajdują się 3 obiekty: Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Kupnera 18 w Lubawie, Środowiskowy Dom Samopomocy dla Dorosłych przy ul. Kościelnej 1 w Suszu, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. 1 Maja 6C w Iławie. W 2025 r. nie przeprowadzono kontroli ww. obiektów.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

W ewidencji obiektów w 2025 r. znajdowało się 86 zakładów fryzjerskich oraz fryzjersko-barberskich, 5 zakładów kosmetycznych bez przerywania ciągłości tkanek, 90 salonów kosmetycznych, 21 zakładów odnowy biologicznej, 8 zakładów tatuażu, 14 zakładów świadczących usługi solaryjne, 36 mobilnych salonów z branży beauty – przeprowadzono łącznie 66 kontroli. W 10 przypadkach w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wszczęto postępowanie administracyjne.

W porównaniu do lat ubiegłych wzrosła liczba zakładów kosmetycznych, w których stosuje się narzędzia jednorazowego użytku oraz bielizny jednokrotnego użytku (podkłady, prześcieradła, peleryny). Prowadzący zakłady kosmetyczne, odnowy biologicznej, zabiegi pedicure, manicure czy inne zabiegi upiększające – o ile nie korzystają oni wyłącznie z wyrobów jednorazowego użytku, a stosują narzędzia wielokrotnego użytku, zlecają usługę sterylizacji innemu wykonawcy, który przeprowadza proces dekontaminacji i spełnia wymogi Centralnej Sterylizatorni, zgodnie z systemem zarządzania jakością lub GMP (wymóg walidacji procesów) lub korzystają z wyrobów sterylnych przygotowanych we własnym zakresie – posiadają wówczas zorganizowane stanowisko sterylizacji gabinetowej.

W trakcie kontroli ww. zakładów szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, w tym: właściwą higienę rąk, właściwe przeprowadzanie procesów dekontaminacji narzędzi wielokrotnego użytku, dekontaminację pomieszczeń, postępowanie z bielizną, z narzędziami, z odpadami niebezpiecznymi i komunalnymi.

Za stwierdzenie naruszeń w ww. zakresie było wdrażane postępowanie mandatowe.

Nałożono łącznie 3 mandaty karne na kwotę 400 zł za nieprzestrzeganie procedur obowiązujących w ww. obiektach.

Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli

Warunkiem koniecznym do zapewnienia bezpieczeństwa osób korzystających z akwenów wodnych do kąpieli jest zorganizowanie kąpieliska.

W sezonie kąpielowym **2025** roku na terenie powiatu ławskiego funkcjonowały

2 kąpieliska:

- Kąpielisko Miejskie Ława-Chodkiewicza, organizator: Ławskie Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji.
- Kąpielisko Miejskie Ława-Kajki, organizator: Ławskie Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji.

Zorganizowano 2 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli:

- „Promyk 1” w Siemianach, organizator: Stowarzyszenie Promyk, ul. Pogodna 8, 82-500 Kwidzyn;
- „ZHP Siemiany” w Siemianach (organizator miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli - Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Hufiec Kwidzyn, ul. Warszawska 14, 82-500 Kwidzyn).

Organizatorzy kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli przedkładali do wglądu PPIS w Ławie sprawozdania z przeprowadzonych badań jakości wody. Na ich podstawie dokonywano bieżącej oceny jakości wody. Łącznie wydano **12** ocen o przydatności wody do kąpieli. Bieżące dane dotyczące kąpielisk umieszczane były w serwisie kąpieliskowym na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego.

Przeprowadzono 4 kontrole plaż – obiekty były przygotowane do sezonu turystycznego.

W sezonie kąpielowym w **2025** roku woda w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli była przydatna do kąpieli.

PPIS w Ławie zwraca uwagę, że od kilku lat nie powstają nowe kąpieliska (w 2019 r. – 4

kąpieliska, w 2020 r. – 3 kąpieliska, w 2021 r. – 4 kąpieliska, 2022 r. - 3 kąpieliska, w 2023-2025 r. – 2 kąpieliska).

Na terenie gmin znajdują się miejsca rekreacji wodnej, które nie posiadają statusu ani kąpieliska ani miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli. Kąpielisko należy do obiektów stale monitorowanych, odpowiednio zarządzanych i spełniających wysokie standardy bezpieczeństwa, a tym samym przyczynia się do promocji danego terenu.

Dlatego, niezwykle ważnym zadaniem gmin jest zapewnienie bezpieczeństwa osób korzystających i kąpiących się, a także zorganizowanie wyznaczonych miejsc w taki sposób, aby spełniały status kąpieliska.

IMPREZY MASOWE

W 2025 r. wydano 22 pozytywne opinie na przeprowadzenie imprez masowych pod nazwą:

- „Kabaret Skeczów Męczących - jeszcze nigdy nie było tak dobrze - 20 lecie” (organizator: Eskander Krzysztof Grzegocki spółka komandytowa, ul. J. Malczewskiego 3/1, Opole);
- „Mecz o mistrzostwo I ligi Mężczyzn pomiędzy Aqua-Instal Jeziorak Iława – MKS Bodega Grudziądz” (organizator: Iławski Klub Piłki Ręcznej, ul. Nowomiejska 31E, 14-200 Iława);
- „WINNER MMA” (organizator: Pomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Sztuk Walki Furia Bytów, ul. Lęborska 17C, 77-100 Bytów 2. MAZUR-EVENT Obsługa i Prowadzenie Imprez Krzysztof Badaszewski, ul. Wł. Jagiełły 1C/4, 14-200 Iława);
- „Broken Ball” (organizator: Iławskie Centrum Kultury, ul. Niepodległości 13A, 14-200 Iława);
- „Dni Iławy” (organizator: Iławskie Centrum Kultury, ul. Niepodległości 13A, 14-200 Iława);
- „Szanty nad Jeziorakiem” (organizator: Iławskie Centrum Kultury, ul. Niepodległości 13A, 14-200 Iława);
- „Soundlake Festival”(organizator: Iławskie Centrum Kultury, ul. Niepodległości 13A, 14-200 Iława);
- „54 Międzynarodowy Festiwal Jazzu Tradycyjnego Old Jazz Meeting Złota Tarka” (organizator: Iławskie Centrum Kultury, ul. Niepodległości 13A, 14-200 Iława);
- „Kabaret Nowaki - Mieliliśmy do tego nie wracać” (organizator: Eskander Krzysztof Grzegocki spółka komandytowa, ul. Malczewskiego 3/1, Opole);
- „Szanty nad Jeziorakiem” (organizator: Iławskie Centrum Kultury, ul. Niepodległości 13A, 14-200 Iława);

- „Rock Nad Jeziorakiem” (organizator: Iławskie Centrum Kultury, ul. Niepodległości 13A, 14-200 Iława);
- „Rozgrywki I Ligi 2025/2026 oraz Pucharu Polski Piłki Ręcznej” (organizator: Iławski Klub Piłki Ręcznej, ul. Nowomiejska 31E, 14-200 Iława);
- „Towarzyski mecz piłki siatkowej AZS Indykpol Olsztyn vs Projekt Warszawa” (organizator: Iławski Klub Piłki Ręcznej, ul. Nowomiejska 31E, 14-200 Iława);
- „Koncert urodzinowy Iława Gospel Singers” (organizator: Stowarzyszenie Gospel nad Jeziorakiem, ul. Słowackiego 20, 14-200 Iława);
- „Koncert Noworoczny 2026 r. - Abba Symfonicznie” (organizator: Iławskie Centrum Kultury, ul. Niepodległości 13A, 14-200 Iława);
- „Dzień Kisielic” (organizator: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Kisielicach, ul. Polna 1);
- „XIX Festiwal nad Jeziorakiem” (organizator: Gminny Ośrodek Kultury w Lasecznie);
- „Dni Zalewa 2025” (organizator: Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Zalewie, ul. Traugutta 20);
- „Dni Susza 2025” (organizator: Suski Ośrodek Kultury, ul. Wybickiego 10 w Suszu);
- „Dzień otwarty IKEA” (organizator: PPHU Bioterm Grzegorz Wierzbowski, Złotowo 1a, 14-260 Lubawa);
- „Mecze KS Contractu Lubawa w sezonie 25/26” (organizator: Klub Sportowy Contract, Wałdyki 23A, 14-229 Rożental);
- „Dni Lubawy 2025” (organizator: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lubawie).

Skontrolowano 2 imprezy masowe, tj.: „Dni Iławy” oraz „Dni Zalewa”.

Organizatorzy zapewnili punkty poboru wody czerpalnej oraz zespoły higieniczno-sanitarne dla uczestników imprezy masowej, personelu i służb organizacyjnych. Stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń.

INTERWENCJE

W 2025 r., do Sekcji Higieny Komunalnej wpłynęło **37 wniosków** z prośbą o interwencję od mieszkańców i turystów. **24 wnioski** zostały załatwione we własnym zakresie, **13** – zostało przekazanych zgodnie z kompetencjami do organu właściwego. Kierowane wnioski o podjęcie interwencji dotyczyły m.in.:

- uciążliwości zapachowych z zakładu wytwarzającego skrobię ziemniaczaną, z budynków inwentarskich uciążliwości zapachowych na klatce schodowej w bloku

mieszkalnym,

- zanieczyszczania i zalewania terenu z myjni samochodowej,
- hałasu komunalnego z turbowentu garażowego, sklepu wielkopowierzchniowego oraz z obiektu świadczącego usługi hotelarskie,
- niewłaściwego stanu sanitarnego oraz niewłaściwej jakości wody w ośrodku wypoczynkowym,
- niewłaściwej jakości wody w budynku mieszkalnym,
- niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego salonów kosmetycznych,
- występowania karaluchów, pluskiew.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łławie rozpatrując każdy wniosek o interwencję zwraca szczególną uwagę na możliwość wystąpienia zagrożenia życia i/lub zdrowia ludzi. Wnoszone interwencje tylko w części okazywały się zasadne.

CHEMIKALIA I ŚRODOWISKO PRACY

Sekcja Nadzoru Nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy rozpoznaje, ocenia i kontroluje zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy. Nadzoruje przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w celu zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. Sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących czynników rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych, czynników biologicznych i chemicznych występujących w środowisku pracy, a także produkcji, wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych, detergentów, produktów kosmetycznych, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3 oraz środków zastępczych.

W 2025 r. kontynuowano nadzór w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców przepisów prawnych dotyczących szkodliwych czynników biologicznych (szczególnie w zakładach pracy z 3 grupą zagrożenia biologicznego), substancji i mieszanin chemicznych, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym (w szczególności podczas prac związanych z procesami technologicznymi narażającymi pracowników na działanie pyłów drewna, krzemionki krystalicznej (frakcja respirabilna), spalin emitowanych z silników Diesla, a także związanych z narażeniem na substancje reprotoksyczne kat. 1 A i 1 B), substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie (zarówno wprowadzanie do obrotu jak i stosowanie), prekursorów narkotyków, środków zastępczych, produktów kosmetycznych (wytworzenie, wprowadzenie do obrotu, udostępnienie na rynku), w szczególności ich oznakowania. Pobrano również próby produktów kosmetycznych do badań laboratoryjnych w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Prowadzono ponadto nadzór nad stosowaniem oraz udostępnianiem na rynku produktów biobójczych m.in. przestrzegania zakazu stosowania substancji czynnych, które nie mogą wchodzić w skład produktów biobójczych, posiadania lub ważności pozwolenia na obrót produktem biobójczym, udostępniania na rynku produktów biobójczych zgodnie z wydanym pozwoleniem. Egzekwowano przestrzeganie przepisów prawnych określających dopuszczalne normatywy higieniczne czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy. Kontrolowano organizację i wyposażenie zarówno pomieszczeń pracy, jak i higieniczno-sanitarnych. Podczas kontroli sanitarnych prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dostosowane do rodzaju zagrożeń występujących w zakładach pracy oraz zakresu działań kontrolnych.

W 2025 r. ewidencją objętych zostało **667** zakładów pracy oraz podmiotów zajmujących się obrotem chemikaliami i produktami kosmetycznymi (sklepy, hurtownie) (w 2024 r. – 665 zakładów), w których zatrudnionych było **17 314** osób (odpowiednio w 2024 r. – 17 603 osoby). Lista podmiotów będących w ewidencji jest co roku weryfikowana oraz zmienia się na skutek przekształceń, upadłości bądź tworzenia nowych jednostek gospodarczych.

W przypadku zakładów pracy największą liczbę zatrudnionych odnotowano w działalności ujętej w:

PKD 31 – produkcja mebli – **4 852** zatrudnionych,

PKD 10 – przetwórstwo przemysłowe (produkcja artykułów spożywczych) – **1 741** zatrudnionych,

PKD 16 – produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli – **1 391** zatrudnionych,

PKD 49 – transport lądowy oraz transport rurociągowy – **837** zatrudnionych,

PKD 84 – administracja publiczna: porządek i bezpieczeństwo, ochrona przeciwpożarowa – **786** zatrudnionych,

PKD 47 – handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – **621** zatrudnionych,

PKD 41 – roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków – **568** zatrudnionych,

PKD 20 – produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych – **480** zatrudnionych,

PKD 86 – opieka zdrowotna – **475** zatrudnionych,

PKD 22 – produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – **417** zatrudnionych,

PKD 45 – handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych – **414** zatrudnionych,

PKD 25 – produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – **376** zatrudnionych,

PKD 38 – działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców – **348** zatrudnionych,

PKD 13 – produkcja wyrobów tekstylnych – **344** zatrudnionych,

PKD 17 – produkcja papieru i wyrobów z papieru – **337** zatrudnionych,

PKD 46 – handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – **336** zatrudnionych,

PKD 23 – produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – **232**

zatrudnionych,

PKD 52 – magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport – **222** zatrudnionych,

PKD 02 – leśnictwo i pozyskiwanie drewna – **203** zatrudnionych,

PKD 78 – działalność związana z zatrudnieniem – **202** zatrudnionych,

PKD 85 – edukacja – **194** zatrudnionych,

PKD 01 – uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo – **180** zatrudnionych,

PKD 87 – pomoc społeczna z zakwaterowaniem – **165** zatrudnionych,

PKD 81 – działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni – **154** zatrudnionych,

PKD 33 – naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń – **148** zatrudnionych,

PKD 29 – produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli – **134** zatrudnionych,

PKD 37 – odprowadzanie i oczyszczanie ścieków – **118** zatrudnionych,

PKD 36 – pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody – **105** zatrudnionych,

PKD 88 – pomoc społeczna bez zakwaterowania – **104** zatrudnionych,

PKD 43 – roboty budowlane specjalistyczne – **103** zatrudnionych,

PKD 28 – produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana – **101** zatrudnionych;

PKD 35 – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – **97** zatrudnionych,

PKD 18 – poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji – **73** zatrudnionych,

PKD 96 – pozostała indywidualna działalność usługowa: pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich, pogrzeby i działalność pokrewna – **52** zatrudnionych.

W pozostałych **PKD (03, 14, 15, 26, 30, 32, 42, 55, 56, 68, 71, 74, 75, 77, 80, 82, 91, 93)** w ewidencji widnieje **404** zatrudnionych.

Większość zewidencjonowanych podmiotów gospodarczych (**401**) stanowiły zakłady zatrudniające **do 9 pracowników** – **60,1 %** podmiotów objętych ewidencją PPIS w Łławie. Kolejną grupę podmiotów stanowiły zakłady zatrudniające **od 10 do 49 pracowników (192)** – **28,8 %**, następnie **od 50 do 249 pracowników (64)** – **9,6 %**, najmniejszą grupę stanowiły podmioty zatrudniające **powyżej 250 pracowników (10)** – **1,5 %** podmiotów objętych ewidencją PPIS w Łławie. Największa liczba zakładów występuje w handlu detalicznym

i hurtowym (PKD 46, 47) – 158 sklepów/hurtowni, naprawie pojazdów samochodowych (PKD 45) – 50 zakładów, przy produkcji wyrobów z drewna (PKD 16) – 42 zakłady oraz produkcji mebli (PKD 31) – 39 zakładów.

Czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne (CMR)

Zakłady, w których występują czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne według działów PKD przedstawia poniższa tabela.

Struktura zakładów wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)		Liczba zakładów	Liczba pracowników narażonych	Czynnik rakotwórczy ¹ / czynnik mutagenny ² / czynnik reprotoksyczny ³
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	7	79	pyły drewna
		1	9	pyły drewna, benzyna
03	Rybackstwo	2	7	siarczan(VI) niklu(II)
10	Przetwórstwo mleka i wyrób serów	2	9	fenoloftaleina
16	Produkcja wyrobów z drewna	2	87	pyły drewna, spaliny Diesla
		39	947	pyły drewna
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1	42	dichromian(VI) potasu, fenoloftaleina, formaldehyd, chinolina, krzemionka krystaliczna, olej mineralny
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1	1	benzyna
		1	5	spaliny Diesla
		1	6	krzemionka krystaliczna
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	4	22	krzemionka krystaliczna
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1	2	benzyna, 1-metylo-2-pirolidon
		1	12	pyły drewna
		1	7	krzemionka krystaliczna, olej mineralny
		2	5	krzemionka krystaliczna
		1	3	krzemionka krystaliczna, tlenek węgla
28	Produkcja maszyn i urządzeń	2	5	spaliny Diesla
29	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	1	2	tlenek chromu
30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1	8	pyły drewna
31	Produkcja mebli	30	1 825	pyły drewna
		1	73	krzemionka krystaliczna, pyły drewna
		1	714	pyły drewna, krzemionka krystaliczna, spaliny Diesla, formaldehyd
		1	5	spaliny Diesla

33	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1	3	olej mineralny
		1	6	krzemionka krystaliczna
35	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	13	krzemionka krystaliczna
37	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	1	1	dichromia(VI) potasu, dichlorek kobaltu
		1	4	azbest
38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	1	2	olej mineralny
		1	2	azbest
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1	1	krzemionka krystaliczna
42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1	4	benzo(a)piren
		1	1	olej mineralny
43	Roboty budowlane specjalistyczne	1	5	azbest
45	Naprawa pojazdów samochodowych	2	17	olej mineralny, spaliny Diesla
		3	19	spaliny Diesla
49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	1	97	olej mineralny, spaliny Diesla
78	Działalność związana z zatrudnieniem	1	47	pyły drewna
81	Utrzymanie porządku w budynkach	1	13	pyły drewna
84	Administracja publiczna i obrona narodowa	2	38	benzyna
86	Opieka zdrowotna	1	20	formaldehyd, promieniowanie jonizujące
		1	26	promieniowanie jonizujące
Ogółem		128	4 075	

¹Czynnik rakotwórczy – czynnik warunkujący wywołanie nowotworów w następstwie narażenia.

²Czynnik mutageny – czynnik powodujący zmiany w materiale genetycznym (DNA) głównie w komórkach rozrodczych u ludzi, które mogą zostać przekazane potomstwu w następstwie narażenia.

³Czynnik reprotoksyczny – czynnik działający szkodliwie na rozrodczość tj. mający niekorzystny wpływ na funkcje rozrodcze i płodność u dorosłych mężczyzn i kobiet oraz na rozwój potomstwa w następstwie narażenia.

W 2025 r. liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne wyniosła 4 075.

Powyższe dane wskazują, że w powiecie iławskim największą część zakładów stanowią te, w których pracownicy wykonują prace związane z narażeniem na **pył drewna – 85 podmiotów** (co stanowi **12,7 %** ogólnej liczby zakładów). Do grupy tej zaliczane są zakłady, których proces technologiczny przewiduje pozyskiwanie, przerób drewna oraz prace związane

z wykorzystaniem różnych jego form (np.: płyt drewnopochodnych, sklejek, płyt pilśniowych).

Następną grupę stanowią zakłady, w których pracownicy ekspozowani są na **krzemionkę krystaliczną – 16 zakładów** (co stanowi 2,4 % ogólnej liczby zakładów).

Kolejną ekspozycją na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne przedstawia się następująco:

- spaliny emitowane z silników Diesla – **13 zakładów**,
- oleje mineralne użyte wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika – narażenie przez skórę – **8 zakładów**,
- benzyna – **5 zakładów**,
- związki chromu – **3 zakłady**,
- fenoloftaleina – **3 zakłady**,
- formaldehyd – **3 zakłady**,
- azbest – **3 zakłady**,
- siarczan(VI) niklu(II) – **2 zakłady**,
- promieniowanie jonizujące – **2 zakłady**,
- dichlorek kobaltu – **1 zakład**,
- benzo(a)piren – przedstawiciel wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych WWA – **1 zakład**,
- 1-metylo-2-pirolidon – **1 zakład**,
- chinolina – **1 zakład**,
- tlenek węgla – **1 zakład**.

W **2025 r.** nastąpił wzrost liczby osób narażonych na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne – **4 075** pracowników (w 2024 r. narażonych było 4 055 osób).

W wyniku nowelizacji art. 222 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, a co za tym idzie wejścia w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy, do obecnie obowiązujących regulacji dotyczących czynników rakotwórczych i mutagennych dodano czynniki reprotoksyczne kategorii 1 A lub 1 B. Mając na uwadze powyższe z pewnością spodziewać się należy dalszego wzrostu liczby narażonych na omawianą grupę

czynników szkodliwych.

W **2025 r.** przeprowadzono **2** kontrole sanitarne w zakresie czynników rakotwórczych, mutagennych lub reprotoksycznych, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podejmując działania zmierzające do ochrony pracowników PPIS w Łławie nadal obejmuje szczególnym nadzorem osoby eksponowane na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące w środowisku pracy

Obrazem warunków pracy są wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (chemicznych i fizycznych). Przeprowadzone badania i pomiary środowiska pracy wykazały przekroczenia wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) w **36** zewidencjonowanych zakładach pracy. Grupy czynników, w których stwierdzono ponadnormatywne wartości to: hałas, wibracja oraz zapylenie.

Przekroczenia NDN/S odnotowano głównie w branżach: produkcji mebli (PKD 31) – **5 zakładów**, w budownictwie (PKD 41) – **5 zakładów**, produkcji wyrobów z drewna z wyłączeniem mebli (PKD 16) – **5 zakładów**, produkcji artykułów spożywczych (PKD 10) – **4 zakłady**, zbierania odpadów (PKD 38) – **4 zakłady**, w leśnictwie przy pozyskiwaniu drewna (PKD 02) – **3 zakłady**, konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKD 45) – **3 zakłady**, produkcji konstrukcji metalowych (PKD 25) – **1 zakład**, produkcji wyrobów tekstylnych (PKD 13) – **1 zakład**, produkcji pozostałego sprzętu transportowego (PKD 30) – **1 zakład**, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (PKD 35) – **1 zakład**, poboru, uzdatniania i dostarczania wody (PKD 36) – **1 zakład**, wykonywania instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych (PKD 43) – **1 zakład**, utrzymania porządku w budynkach (PKD 81) – **1 zakład**.

Ogółem w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń i stężeń (NDN/S) czynników szkodliwych dla zdrowia w **2025 r.** zatrudnionych było **376** osób.

W nadzorowanych zakładach najczęściej stwierdzano narażenie na: ponadnormatywny hałas – **324** pracowników, ponadnormatywne przekroczenia drgań mechanicznych – **35** pracowników, ponadnormatywne przekroczenia pyłowych zanieczyszczeń powietrza – **17** pracowników.

W stosunku do roku poprzedniego liczba osób pracujących w przekroczeniach najwyższych

dopuszczalnych natężeń i stężeń (NDN/S) zmniejszyła się o 496 osób. Wynika to m.in. z zastosowanych przez zakłady pracy działań naprawczych, zmian w procesach technologicznych, likwidacji stanowisk pracy. Prowadzone przez PPIS w Łławie działania polegały na nadzorze i monitorowaniu poziomu NDN/S w zakładach pracy, w których występują przekroczenia ww. czynników, aby osiągnięte były ich normy lub najniższy możliwy poziom. W przypadku wystąpienia nowych przekroczeń działania administracyjne ukierunkowane były przede wszystkim na wyegzekwowanie od pracodawców wdrożenia w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do obniżenia nadmiernego poziomu hałasu oraz drgań mechanicznych.

Liczba osób, którym poprawiono warunki pracy w zakresie wyeliminowania przekroczeń normatywów higienicznych lub obniżenia natężenia do możliwie najniższego poziomu to **70** pracowników. Poprawę warunków pracy uzyskano poprzez: wymiany lub naprawy podzespołów maszyn i urządzeń, zakup nowych urządzeń, zastosowanie środków ochrony zbiorowej, ograniczenie czasu przebywania pracowników w strefie przekroczenia norm hałasu, wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy i rotacji pracowników.

Największy odsetek uchybień w skontrolowanych zakładach w **2025 r.** w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia stanowiło przekroczenie najwyższych dopuszczalnych wartości natężenia dźwięku hałasu i stężenia pyłowych zanieczyszczeń powietrza.

PPIS w Łławie prowadzi nadzór nad zakładami o szczególnym zagrożeniu. Do zakładów o szczególnym zagrożeniu należą zakłady, które w bieżącym roku wykazały swoich pracowników jako narażonych na substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, bądź takie, w których czynniki szkodliwe przekraczają wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia lub najwyższego dopuszczalnego natężenia. W porównaniu z rokiem 2024 liczba zakładów o szczególnym zagrożeniu nie zmieniła się znacząco i wynosi **145**.

Substancje i mieszaniny chemiczne

Na terenie powiatu łławskiego **1 importer** sprowadza substancje i mieszaniny chemiczne spoza Unii Europejskiej, **13 formulatorów** stosuje substancje i mieszaniny chemiczne do dalszej produkcji w działalności zawodowej, a **176 dystrybutorów** wprowadza do obrotu substancje

i mieszaniny chemiczne (sklepy wielkopowierzchniowe, hurtownie, małe sklepy chemiczno-

przemysłowe, stacje paliw, sklepy motoryzacyjne). **475 zakładów stosuje** substancje i mieszaniny chemiczne podczas wykonywanej pracy. Wśród dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych są duże sklepy oraz hurtownie posiadające bogaty asortyment oferowanych chemikaliów. Pozostali to małe przedsiębiorstwa zajmujące się handlem substancjami i mieszaninami chemicznymi. Odbiorcami produktów chemicznych są zarówno klienci indywidualni, jak i zakłady pracy. Każdy dostawca substancji i mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie obowiązany jest do posiadania kart charakterystyki dla każdego sprzedawanego produktu, które w dalszej kolejności musi na żądanie przekazać kupującemu użytkownikowi profesjonalnemu.

W ramach nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono **21** kontroli sanitarnych, w tym: **2** kontrole u formulatorów (w tym **1** kontrolę interwencyjną), **5** kontroli u dystrybutorów oraz **1** kontrolę u stosującego substancje i ich mieszaniny chemiczne (który nie jest formulatorem). Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, rozporządzenia nr 1907/2006 REACH i rozporządzenia nr 1272/2008 zwanego rozporządzeniem CLP.

Podczas **3** kontroli stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano **3** decyzje administracyjne, w tym, ze względu na bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia konsumentów, nakazującą natychmiastowe zaprzestanie niezgodnego z wydanym ograniczeniem wprowadzania do obrotu mieszaniny chemicznej klasyfikowanej jako reprotoksyczna kategorii 1.

Podczas kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- wprowadzanie do obrotu substancji i mieszaniny chemicznej niezgodnie z ograniczeniem określonym w załączniku XVII rozporządzenia REACH,
- brak prawidłowej klasyfikacji mieszanin chemicznych, zgodnej z rozporządzeniem CLP,
- nieprawidłowo sporządzone karty charakterystyki,
- nieprawidłowe lub brak oznakowania substancji i mieszanin chemicznych,
- niespełnienie wymogów w zakresie opakowań i ich zamknięć,
- nieprawidłowe wymiary etykiet.

Jedna z przeprowadzonych kontroli związana była z udziałem w realizacji kolejnego wspólnotowego projektu REF-13, dotyczącego sprzedaży online substancji, ich mieszanin oraz wyrobów. Kontrola ujawniła nieprawidłowości w zakresie reklamy oferowanych

w sprzedaży produktów.

Dodatkowo w **2025 r.** PPIS w Iławie prowadził działania nadzorowe producentów wyrobów zawierających substancje chemiczne. **2** kontrole doraźne dotyczyły weryfikacji przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu bisfenolu A w papierze termoczułym w stężeniu równym lub wyższym niż 0,02 % masowo. Przeprowadzono również **12** kontroli interwencyjnych dotyczących wycofanych z obrotu obrusów i cerat PCV, które zawierają ftalan bis(2-etyloheksylu) (DEHP) w stężeniu powyżej 0,1 % w stosunku do masy materiału z dodatkiem plastyfikatorów w danym wyrobie tj. powyżej dopuszczalnej zawartości. Substancje te klasyfikowane są jako działające szkodliwie na rozrodczość kategorii 1 i znajdują się w załączniku XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 (REACH) określającym ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i wyrobów.

Pracownicy pionu Nadzoru Nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy_w dalszym ciągu zwracali uwagę na zmiany w przepisach dotyczących znakowania i klasyfikacji substancji i mieszanin chemicznych wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (CLP), a także zmianach w zakresie formatu kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych wynikających z nowelizacji załącznika II rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE.

Produkty biobójcze

Na terenie powiatu iławskiego w **2025 r.** **1** podmiot wprowadzał do obrotu produkty biobójcze (pierwsze wprowadzenie na rynek, produkcja), **116** podmiotów udostępniało na rynku produkty biobójcze (kolejne udostępnienie). W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono **10** kontroli sanitarnych, w tym **1** kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i **9** kontroli w zakresie udostępniania na

rynku produktów biobójczych.

W 2025 r. działania w zakresie produktów biobójczych nakierowane były przede wszystkim na kontrolę realizacji warunków pozwolenia przez udostępniających na rynku produkty biobójcze przeznaczone wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych, kontrole produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna (grupa produktowa PT 8) oraz materiałów budowlanych (grupa produktowa PT 10), z uwzględnieniem zarówno produktów do zastosowań profesjonalnych, jak i nieprofesjonalnych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej, a także produktów biobójczych stosowanych w higienie weterynaryjnej (grupa produktowa PT 3), z uwzględnieniem zarówno produktów przeznaczonych dla zwierząt domowych, jak i hodowlanych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej.

W 2025 r. PPIS w Łławie brał udział w realizacji kolejnego wspólnotowego projektu BEF-3, dotyczącego kontroli produktów biobójczych posiadających pozwolenie europejskie, z możliwością opcjonalnego sprawdzenia zgodności zapisów charakterystyki produktu biobójczego (SPC) i karty charakterystyki (SDS).

W 2025 r. 5 kontroli dotyczyło działań interwencyjnych w związku z otrzymanymi informacjami o wprowadzaniu do obrotu lub udostępnianiu na rynku produktów biobójczych bez wymaganego pozwolenia, a także udostępnianiu na rynku niezgodnie z wydanym pozwoleniem.

Podczas 2 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie produktów biobójczych, które dotyczyły wprowadzania do obrotu produktów biobójczych bez stosownego pozwolenia oraz udostępniania na rynku niezgodnie z wydanym pozwoleniem. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje administracyjne, w tym, ze względu na bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów, dotyczącą natychmiastowego zaprzestania wprowadzania do obrotu produktów biobójczych nieposiadających pozwolenia, pozwolenia na obrót, bądź zezwolenia na handel równoległy.

Podczas działań kontrolnych informowano przedsiębiorców o obowiązujących przepisach prawnych w zakresie wprowadzania do obrotu oraz udostępniania na rynku produktów biobójczych, w szczególności przeznaczonych do użytku profesjonalnego.

Prekursory narkotyków

Na terenie działania PPIS w Łławie w 2025 r. funkcjonował 1 obiekt wprowadzający do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 oraz 8 obiektów wprowadzających do obrotu

prekursory narkotyków kategorii 3, a także **16** podmiotów stosujących prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3, tj.: aceton używany w produkcji tworzyw, wulkanizacji, czyszczeniu narzędzi, analizach laboratoryjnych, odtłuszczaniu powierzchni; nadmanganian potasu stosowany do uzdatniania wody i analiz laboratoryjnych; kwas siarkowy(VI) używany do analiz laboratoryjnych, oznaczenia pH wody, badania zawartości tłuszczu w mleku; kwas chlorowodorowy do oznaczeń wody i ścieków; styren i toluen do czyszczenia; butan-2-on (butanon, metyloetyloketon, keton metylowy) do analiz laboratoryjnych, mineralizacji siarczanu żelaza. W **2025** r. przeprowadzono **3** kontrole w zakresie prekursorów narkotykowych, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości. Na terenie powiatu nie był prowadzony przywóz ani wywóz prekursorów narkotyków z i do krajów państw trzecich.

Detergenty

W **2025** r. na terenie działania PPIS w Iławie ewidencją objęto **61** podmiotów wprowadzających do obrotu detergenty, w tym **1** producenta.

Przeprowadzono **1** kontrolę interwencyjną, podczas której stwierdzono następujące nieprawidłowości w zakresie wymogów określonych w rozporządzeniu (WE) nr 648/2004 w sprawie detergentów:

- brak potwierdzenia spełnienia kryteriów dla całkowitej biodegradacji tlenowej,
- brak prawidłowego oznakowania dotyczącego zawartości składników,
- brak arkusza danych składników dla personelu medycznego,
- brak udostępnienia arkusza danych składników na stronie internetowej.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano **1** decyzję administracyjną nakazującą natychmiastowe zaprzestanie wprowadzania do obrotu niespełniających wymogów detergentów.

Środki ochrony roślin

Dystrybucję środków ochrony roślin (ŚOR) prowadzi **11** podmiotów posiadających koncesję. Sprzedażą ŚOR w większości punktów zajmują się sami właściciele. Na terenie powiatu iławskiego nie występują producenci pestycydów. W **2025** r. przeprowadzono **1** kontrolę sanitarną w zakresie nadzoru nad środkami ochrony roślin. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Czynniki biologiczne

W **2025** r. nie przeprowadzono kontroli w zakresie nadzoru nad warunkami pracy osób narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne.

Produkty kosmetyczne

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała.

W 2025 r. działania kontrolne w zakresie produktów kosmetycznych obejmowały ocenę zgodności z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 dotyczącego produktów kosmetycznych oraz ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych i nakierowane były na kontrole importerów produktów kosmetycznych, pobór prób produktów kosmetycznych przeznaczonych dla niemowląt i dzieci do badań mikrobiologicznych oraz kontrole produktów kosmetycznych stosowanych do wykonywania tzw. tatuaży z henny. PPIS w Łławie nie stwierdził na nadzorowanym terenie prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie importu produktów kosmetycznych z krajów trzecich i wykonywania tatuaży z henny.

Ewidencją objęto 6 zakładów wytwarzających/konfekcjonujących produkty kosmetyczne (w tym 5 osób odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktów kosmetycznych), 71 obiektów obrotu produktami kosmetycznymi – w tym 69 sklepów i 2 hurtownie.

W 2025 r. przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną osoby odpowiedzialnej za wprowadzanie do obrotu produktów kosmetycznych w zakresie oznakowania oraz pobrano próby 2 produktów kosmetycznych do badań mikrobiologicznych. Podczas czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Środki zastępcze

W 2025 r. PPIS w Łławie nie stwierdził na nadzorowanym terenie wprowadzania do obrotu produktów, które były środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Kontynuowano współpracę z jednostkami służby zdrowia z powiatu łławskiego w zakresie powiadamiania PPIS w Łławie o każdej interwencji medycznej u osób, co do których zachodziło podejrzenie zatrucia środkami zastępczymi.

W 2025 r. do PPIS w Łławie wpłynęły 3 zgłoszenia od Powiatowego Szpitala im. Władysława Biegańskiego w Łławie o osobach hospitalizowanych z powodu zatrucia:

- z 11.02.2025 r., dotyczące dziewczyny w wieku 15 lat, która zażyła LSD, K2/Spice, TCA - Ketrel oraz paracetamol,
- z 13.03.2025 r., dotyczące dziewczyny w wieku 13 lat, która zażyła Mefedron, Khat,
- z 15.12.2025 r., dotyczące chłopca w wieku 17 lat, który zażył K2/Spice.

W 2025 r. nie przeprowadzano kontroli w zakresie w środków zastępczych.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców, szczególnie młodych ludzi, którzy po nie sięgają, dlatego PPIS w Łławie w 2026 r. będzie podejmował działania nadzorcze w zakresie egzekwowania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych w miejscach, gdzie zachodzi uzasadnione podejrzenie ich wytwarzania, bądź wprowadzania do obrotu.

Ponadto, w celu ograniczania zagrożeń jakie powodują środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne, w tym podejmowania działań w zakresie wczesnego ostrzegania, na bieżąco prowadzony jest rejestr zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Choroby zawodowe

Realizując zadania, dotyczące nadzoru nad zdrowotnymi warunkami środowiska pracy oraz sposobu wykonywania pracy, prowadzone są postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych. W toku postępowania, właściwy inspektor sanitarny wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej, bądź o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2025 r. do PPIS w Łławie wpłynęło 7 zgłoszeń o podejrzeniu chorób zawodowych (w 2024 r. – 4 podejrzenia). Przeprowadzono 7 postępowań w sprawie chorób zawodowych:

- 5 dotyczących choroby zakaźnej lub pasożytniczej albo ich następstw: boreliozy,
- 1 dotyczące przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat,
- 1 dotyczące przewlekłej choroby układu ruchu wywołanej sposobem wykonywanej pracy: przewlekłego zapalenia nadkłykcia kości ramiennej.

Wydano 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej i 3 karty stwierdzenia choroby zawodowej – dotyczące pylicy płuc: pylicy krzemowej, przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy: zespołu cieśni w obrębie nadgarstka, choroby zakaźnej lub pasożytniczej albo ich następstw: boreliozy, a także 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej – 3 dotyczące przewlekłej

choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat i 1 dotyczącą zespołu wibracyjnego.

Radon

Radon powstaje w wyniku radioaktywnego rozpadu radu, który z kolei tworzy się w wyniku rozpadu uranu. W otwartej przestrzeni jego stężenie jest niewielkie i nie zagraża zdrowiu, problem pojawia się jednak w zamkniętych, niewłaściwie wyizolowanych lub źle wietrzonych pomieszczeniach, do których przedostaje się z podłoża gruntowego. Wysokie stężenie radonu w pomieszczeniach, w których przebywamy dłuższy czas (mieszkania, miejsca pracy) może prowadzić do negatywnych skutków zdrowotnych. Radon i jego pochodne wdychane z powietrzem atmosferycznym są drugim po paleniu tytoniu czynnikiem decydującym o zapadalności na nowotwór złośliwy płuc. Radon rozpada się na szereg innych pierwiastków, które są ciałami stałymi i mogą osadzać się w pęcherzykach płucnych.

Na zlecenie Głównego Inspektora Sanitarnego w latach 2020-2023 przeprowadzono pomiary mające na celu identyfikację terenów, na których poziom średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekroczyć dopuszczalny poziom odniesienia tj. 300 Bq/m³. Do pomiarów wytypowanych zostało 37 szkół podstawowych z terenu powiatu ławskiego.

Na podstawie otrzymanych wyników placówki, w których odnotowano przekroczenia poziomu odniesienia średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu są pod stałym nadzorem PPIS w Łławie. W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 6 placówek z przekroczeniami.

Działalność kontrolno-represyjna

W 2025 r., w zakresie przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy, stosowania i wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych, detergentów, produktów biobójczych, produktów kosmetycznych i środków zastępczych, przeprowadzono 57 kontroli w 51 obiektach (stanowi to 7,6 % zewidencjonowanych podmiotów).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje administracyjne zawierające 65 nakazów/obowiązków. Dodatkowo wydano 49 decyzji administracyjnych zmieniających, umarzających, wygaszających i 7 decyzji płatniczych.

W 2025 r. podczas kontroli nie został nałożony żaden mandat karny. Nie zostały wydane postanowienia o nałożeniu grzywny.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły:

- złego stanu technicznego pomieszczeń pracy, w tym niesprawnego oświetlenia, braku odpowiedniej wentylacji,
- braku odpowiednich warunków w pomieszczeniach pracy,
- przekroczeń wartości normatywnych natężenia dźwięku hałasu i stężenia pyłowych zanieczyszczeń powietrza,
- nieprawidłowo sporządzonych kart charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie,
- braku prawidłowej klasyfikacji wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie, zgodnej z rozporządzeniem CLP,
- nieprawidłowego lub braku oznakowania wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie,
- niespełnienia wymogów w zakresie opakowań i ich zamknięć wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie,
- nieprawidłowych wymiarów etykiet wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie,
- wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku produktów biobójczych bez wymaganego pozwolenia lub niezgodnie z wydanym pozwoleniem,
- wprowadzania do obrotu niespełniających wymogów detergentów,
- wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych niezgodnie z wydanym ograniczeniem.

Porównując rok 2025 z rokiem 2024 można stwierdzić, iż zarówno warunki środowiska pracy jak i warunki higieniczno-sanitarne ulegają systematycznej poprawie. Dzięki sprawowanemu nadzorowi przez PPIS w Łławie, pracodawcy przeprowadzają remonty pomieszczeń, modernizują je, względnie budują nowe. Eliminują lub ograniczają stosowanie niebezpiecznych substancji/mieszanin chemicznych, dokonują szczegółowej analizy narażenia pracowników na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy poprzez monitorowanie poziomu czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy oraz sporządzanie oceny ryzyka zawodowego z uwzględnieniem zagrożeń zidentyfikowanych na stanowisku pracy i zapoznają pracowników z tym ryzykiem. Podmioty wytwarzające i dystrybuujące substancje/mieszaniny chemiczne, produkty biobójcze, detergenty, osiągnęły znaczną poprawę jakości merytorycznej kart charakterystyk opracowywanych

i dostarczanych przez producentów chemikaliów, co skutkuje podniesieniem poziomu wiedzy na temat szkodliwości środków chemicznych stosowanych w zakładach pracy. Wycofane z obrotu zostały produkty nieodpowiednio oznakowane, zawierające niedozwolone substancje lub nie posiadające wymaganych pozwoleń i badań, co pozwala na zwiększenie bezpieczeństwa zdrowia konsumentów. Podmioty wytwarzające i wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne dbają o prawidłowe sporządzanie raportów bezpieczeństwa, zaś dystrybutorzy zwracają uwagę na odpowiednie oznakowanie i skład udostępnianych na rynku produktów kosmetycznych.

BEZPIECZEŃSTWO **ŻYWNOŚCI** **I ŻYWNIEŃIA**

Bezpieczeństwo żywności to podstawowy priorytet i oczekiwania konsumentów w stosunku do nabywanej i spożywanej żywności. Bezpieczna dla zdrowia i życia żywność musi odpowiadać warunkom zdrowotnym (w jakich jest ona przetwarzana, produkowana, magazynowana i sprzedawana), określonych w obowiązujących przepisach prawnych.

Za jakość zdrowotną żywności odpowiada przedsiębiorca, który ją produkuje, magazynuje i wprowadza do obrotu.

W 2025 r., mając na względzie bezpieczeństwo zdrowotne żywności, na terenie naszego powiatu, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łławie (dalej: PPIS w Łławie) prowadził urzędowe kontrole w miejscach produkcji, obrotu oraz w zakładach żywienia zbiorowego dokonując oceny jakości żywności, jak również prowadził działania w ramach sieci powiadomienia i współpracy RASFF/ACN, która pozwala na szybkie uruchomienie mechanizmów reagowania, w sytuacjach stwierdzenia potencjalnego zagrożenia dla zdrowia lub życia konsumentów.

Kontrole warunków higieniczno-sanitarnych produkcji, obrotu, magazynowania i transportu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzono wykorzystując przepisy ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz.1448 z późn.zm.), stosowne rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady oraz wytyczne i polecenia Głównego Inspektora Sanitarnego i Warmińsko- Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Realizując swoje zadania nadzorem objęto **1187 obiektów**, w których przeprowadzono **537 kontroli** (w tym: **213** kontroli kompleksowych, **164** kontrole interwencyjne/tematyczne /graniczne/ zatwierdzające i **160** kontroli sprawdzających).

Podczas kontroli kompleksowych, oceny stanu sanitarnego zakładów dokonywano na podstawie obowiązujących jednolitych druków, tj. „arkuszy oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością”.

Kontrole obejmowały zagadnienia dotyczące stanu techniczno-sanitarnego, higieny produkcji, dystrybucji i sprzedaży, zarządzania zakładem, kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności (prawidłowość procedur i ich realizację, w tym prowadzenie zapisów dotyczących dobrej praktyki higienicznej (GHP) i dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), wdrażania zasad systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP) oraz profilu działalności, zgodnie z kategoryzacją zakładu.

W 2025 r. skierowano 2 wnioski do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej, na podstawie art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448 z późn.zm.). Wnioski o wymierzenie administracyjnych kar pieniężnych skierowano na podstawie:

- art. 103 ust. 1 pkt. 5 ustawy, który stanowi, że kto produkuje lub wprowadza do obrotu żywność w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu, podlega karze pieniężnej,
- art. 103 ust. 1 pkt. 4 ustawy, który stanowi, że kto prowadzi działalność w zakresie produkcji lub obrotu żywnością bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów lub o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów (...), podlega karze pieniężnej.

W 2025 roku wydano **274 decyzji merytorycznych**, w tym:

- **181 decyzji administracyjnych** wydanych w wyniku naruszenia, w stosunku do podmiotów naruszających obowiązujące przepisy, w celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno-higienicznego i usunięcia nieprawidłowości;
- **15 decyzji o wykreśleniu zakładu z rejestru** zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- **37 decyzji innych** (decyzje zatwierdzające dodatkową działalność w już działającym zakładzie/obiekcie, decyzje uchylające, decyzje wygaszające postępowanie administracyjne);
- **41 decyzji zatwierdzających** obiekty do prowadzenia działalności w określonym zakresie; decyzje wydane na wnioski stron o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Sprawców wykroczeń przeciwko zdrowiu ukarano **75 mandatami karnymi** na łączną kwotę **17 550 zł**.

W ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi żywienia w obiektach ruchomych działających w trakcie okazjonalnych imprez w roku sprawozdawczym przeprowadzano 4 kontrole tematyczne.

Najczęściej występujące nieprawidłowości w obiektach skontrolowanych w 2025 r.

- produkcji żywności:

brak systematycznie prowadzonych zapisów z realizacji zasad GHP/GMP, niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń, brak aktualnych orzeczeń dla celów sanitarno-

epidemiologicznych pracowników, nieprawidłowości w oznakowaniu wyrobów gotowych, brak środka dezynfekcyjnego do powierzchni kontaktujących się z żywnością, niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia, brak wyposażenia do higienicznego mycia i suszenia rąk przy umywalkach;

- obrotu żywnością:

brak dokumentacji z przeszkolenia pracowników z podstawowych zasad higieny przy pracy w kontakcie z żywnością, brak aktualnych orzeczeń dla celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników, niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń i wyposażenia, niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia, brak zapisów ze stosowania GHP, wprowadzanie do obrotu produktów po upływie daty minimalnej trwałości/ terminu przydatności do spożycia lub bez oznakowania, brak wykazu składników i substancji alergennych lub powodujących reakcje nietolerancji dla oferowanego w sprzedaży nieopakowanego pieczywa i wyrobów ciastkarskich, brak środka lub środków dezynfekcyjnych do powierzchni kontaktujących się z żywnością po terminie przydatności do użycia, środki spożywcze przechowywane poza urządzeniem chłodniczym, co jest niezgodne z zaleceniami producenta na etykiecie;

- żywienia zbiorowego otwartego:

brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników, brak dokumentacji z przeszkolenia pracowników z podstawowych zasad higieny przy pracy w kontakcie z żywnością, niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń, urządzeń lub wyposażenia, niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń, wyposażenia, brak zapisów z realizacji zasad GHP/GMP i HACCP, brak opracowanego harmonogramu audytów i/lub szkoleń na rok 2025, wykorzystywanie w produkcji produktów po upływie daty minimalnej trwałości/ terminu przydatności do spożycia lub bez oznakowania, brak środka dezynfekcyjnego do powierzchni kontaktujących się z żywnością, brak siatek zabezpieczających przed dostępem owadów do pomieszczenia w otwieranych oknach, brak wykazu składników alergennych i powodujących reakcje nietolerancji dla przygotowywanych w obiekcie potraw, brak ciepłej bieżącej wody przy punktach wodnych, brak wyposażenia (ręcznik jednorazowego użytku, mydło w płynie) przy punkcie wodnym;

- żywienia zbiorowego zamkniętego:

niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia, brak dokumentacji z przeszkolenia

pracowników z podstawowych zasad higieny przy pracy w kontakcie z żywnością, brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników, niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń i wyposażenia.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Kontrole przeprowadzono w ramach: urzędowej kontroli żywności i badań monitoringowych zanieczyszczeń żywności, materiałów i wyrobów kontaktujących się z żywnością.

W 2025 r. pobrano **169 próbek** (w tym 167 próbek żywności oraz 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością).

Zakwestionowano **6 próbek żywności**.

Powód kwestionowania:

- niewłaściwe cechy organoleptyczne w 1 próbce; próbka pobrana w związku z interwencją konsumenta (w sklepie spożywczym),
- nieprawidłowości w znakowaniu w 5 próbkach pobranych do badań laboratoryjnych; próbki pobrane w zakładach obrotu żywnością (w 2 aptekach, w 2 drogeriach i 1 sklepie spożywczym).

Bezpieczeństwo żywności i pasz jest jednym z najważniejszych celów polityki ochrony zdrowia konsumentów. Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w tym zakresie ma kluczowe znaczenie nie tylko dla ochrony zdrowia publicznego, ale także dla zachowania zaufania konsumenta do żywności.

Sieć powiadomienia i współpracy RASFF/ACN

Zasada działania Sieci RASFF/ACN opiera się na zbieraniu i szybkim przekazywaniu informacji o żywności, materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia konsumentów. W ramach sieci dokonywana jest ocena stopnia zagrożenia dla zdrowia konsumentów, w wyniku pojawienia się na rynku środków spożywczych lub materiałów do kontaktu z żywnością szkodliwych dla zdrowia, a także niebezpiecznych z punktu widzenia ochrony środowiska. Sieć przewiduje także informowanie o podjętych w trybie pilnym środkach zaradczych.

W 2025 r., na terenie powiatu iławskiego w ramach funkcjonowania Sieci RASFF/ACN podejmowano działania w stosunku do **35 powiadomień** otrzymanych z Wojewódzkiego Punktu Kontaktowego oraz od innych organów m.in. PPIS spoza powiatu iławskiego, PLW.

W związku z tymi powiadomieniami:

- przeprowadzono **12 kontroli** w **12 obiektach**;
- uzyskano telefonicznie lub faxem / e-mailem **87 informacji**.

Ponadto, w 2025 r., powiadomienia w ramach Sieci powiadomienia i współpracy RASFF/ACN dotyczyły głównie:

żywności, w tym:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych w mięsie drobiowym – stwierdzenie Salmonelli Enteritidis;
- zanieczyszczeń mikrobiologicznych w suszonej bazylii – stwierdzenie Salmonelli Kentucky;
- zanieczyszczeń mikrobiologicznych w herbacie ziołowej – stwierdzenie Salmonelli ssp.;
- zanieczyszczeń chemicznych w herbacie ziołowej i przyprawach – stwierdzenie przekroczenia NDP sumy alkaloidów pirolizydynowych;
- zanieczyszczeń chemicznych w orzechach laskowych, mące sojowej – stwierdzenie przekroczenia aflatoksyny B1 oraz sumy aflatoksyn B1,B2,G1,G2;
- stwierdzenie obecności glutenu w przyprawie do kawy i chrupkach kukurydzianych;
- zanieczyszczeń fizycznych w mlecznej figurce wielkanocnej – obecność ciała obcego;
- zanieczyszczeń mikrobiologicznych w naturalnej wodzie mineralnej niegazowanej – stwierdzenie bakterii coli;
- zanieczyszczeń chemicznych w mięsie wołowym- przekroczenie NDP pozostałości substancji farmakologicznie czynnych;
- zanieczyszczeń chemicznych w herbacie- przekroczenie NDP pozostałości pestycydu
- zanieczyszczeń mikrobiologicznych w orzechach laskowych - stwierdzenie obecności pleśni;
- zanieczyszczeń chemicznych w śledziu marynowanym i solonym - wykorzystywanie kwasu octowego i nadtlenu wodoru ;

materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w tym:

- stwierdzenie przekroczenia migracji formaldehydu- taca z melaminy;
- stwierdzenie przekroczenia migracji ołowiu i kadmu – szklanka z dekorowanym obrzeżem

Interwencje

W 2025 r., do Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia wpłynęło **20 wniosków** od

konsumentów z prośbą o interwencję.

8 - dotyczyło niewłaściwej jakości środków spożywczych:

- sklep spożywczy (supermarket) – informacja konsumenta dotycząca wprowadzania do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości w szczególności produktu pn. tortilla.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano przeglądu asortymentu. Podczas kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości. Informację uznano za niepotwierdzoną.

- sklep spożywczy (supermarket) – informacja konsumenta dotycząca wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości oraz bez oznakowania w szczególności mięsa, wędlin i serów sprzedawanych z lady tradycyjnej.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano przeglądu asortymentu. Podczas kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości i/lub bez oznakowania. Informację uznano za niepotwierdzoną.

- sklep spożywczy (supermarket) – informacja konsumenta dotycząca wprowadzania do obrotu produktu po upływie terminu przydatności do spożycia – kabanosów roślinnych.

Przeprowadzono 1 postępowanie wyjaśniające; w ramach procedur wewnętrznych pracownicy marketu dokonali przeglądu asortymentu. Nie stwierdzono środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia. Informację uznano za niepotwierdzoną.

- obiekt tymczasowy – informacja konsumenta dotycząca wprowadzania do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości i przechowywanych w niewłaściwych warunkach.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano przeglądu asortymentu i warunków przechowywania produktów spożywczych. Podczas kontroli stwierdzono niewłaściwe przechowywanie- poza urządzeniem chłodniczym, środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie. Informację uznano za potwierdzoną.

- zakład produkcyjny – informacja konsumenta o nieprawidłowościach w znakowaniu oraz jakości wprowadzanych do obrotu produktów spożywczych.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano analizy i weryfikacji procesu technologicznego oraz sprzedaży przedmiotowego produktu na

podstawie okazanych dokumentów. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Informację uznano za niepotwierdzoną.

- sklep spożywczy – informacja dotycząca niewłaściwych cech organoleptycznych zakupionej wody kokosowej (nieprzyjemny zapach, prawdopodobnie sfermentowany).

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości w warunkach przechowywania przedmiotowego produktu. Dokonano przeglądu asortymentu sprzedaży oraz pobrano przedmiotowy produkt do badań laboratoryjnych w kierunku oceny organoleptycznej. Informację uznano za potwierdzoną na podstawie otrzymanych wyników, które wykazały brak spełnienia wymagań pod względem cech organoleptycznych.

- zakład produkcyjny – informacja dotycząca niewłaściwej jakości zakupionego w sklepie chleba razowego- zgłoszenie dotyczące zanieczyszczenia chleba cyt. „czarne podejrzone, a ponadto przy jedzeniu coś twardego chrzęściło, może piasek”.

Przeprowadzono 1 postępowanie wyjaśniające w zakładzie produkcyjnym; w ramach procedur wewnętrznych właściciel piekarni wycofał z obrotu przedmiotowy produkt, mimo braku stwierdzenia zanieczyszczeń w produkcie oraz w użytych do produkcji składnikach (ocena wizualna). Nie wykluczono, iż zanieczyszczenie mogło pochodzić z użytej do produkcji mieszanki mąki, stąd też surowiec został przez producenta chleba wycofany z użycia i poddany utylizacji.

- sklep spożywczy – informacja dotycząca sprzedaży żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano przeglądu asortymentu. Informację uznano za potwierdzoną.

12 - dotyczyło niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów:

- sklep spożywczy (supermarket) – informacja konsumenta dotycząca obecności szkodników w obiekcie.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano przeglądu pomieszczeń obiektu pod kątem występowania szkodników, dokonano również oceny stanu higieniczno-sanitarnego. W obiekcie nie stwierdzono śladów bytowania szkodników oraz nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych. Informację uznano za niepotwierdzoną.

- zakład żywienia zbiorowego – dwa zgłoszenia dotyczące uciążliwości zapachowych pochodzących z działalności gastronomicznej, przepełnionych koszy na śmieci, brak zmiany odzieży na odzież roboczą.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której oceniono stan sanitarno-porządkowy zakładu, warunki przechowywania żywności, dokumentację pracowników o braku przeciwwskazań do wykonywania prac w kontakcie z żywnością oraz identyfikowalność stosowanych surowców. W obiekcie stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, brak oznakowania na część środków spożywczych. Osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym. Usunięcie nieprawidłowości wyegzekwowano w drodze postępowania administracyjnego. Informację uznano za potwierdzoną.

- zakład żywienia zbiorowego – zgłoszenie dotyczące niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego w obiekcie i jego otoczeniu.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której oceniono stan sanitarno-porządkowy zakładu, warunki przechowywania żywności, dokumentację pracowników o braku przeciwwskazań do wykonywania prac w kontakcie z żywnością oraz identyfikowalność stosowanych surowców. W obiekcie stwierdzono niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia, nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, brak oznakowania na część środków spożywczych. Osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym. Usunięcie nieprawidłowości wyegzekwowano w drodze postępowania administracyjnego. Informację uznano za potwierdzoną.

- sklep spożywczy – informacja konsumenta dotyczącą wprowadzania psów do sklepu.

Przeprowadzono 1 postępowanie wyjaśniające, pouczone właściciela obiektu o obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa żywności na każdym etapie wprowadzania jej do obrotu.

- sklep spożywczy (supermarket) – informacja konsumenta dotyczącą obecności szkodników w obiekcie.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano przeglądu pomieszczeń obiektu pod kątem występowania szkodników, dokonano również oceny stanu higieniczno-sanitarnego. W obiekcie stwierdzono ślady bytowania szkodników oraz nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym. Usunięcie nieprawidłowości wyegzekwowano w drodze postępowania

administracyjnego. Informację uznano za potwierdzoną.

- zakład żywienia zbiorowego/sklep spożywczy – informacja dotycząca zaśmiecania terenu publicznego, wyrzucania odpadów w postaci produktów spożywczych – resztek jedzenia, opakowań po jedzeniu, butelek przed lokalami.

Przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne, podczas których dokonano ustaleń w zakresie postępowania z odpadami. Oceniono stan sanitarny w podanej lokalizacji. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Informację uznano za niepotwierdzoną.

- zakład żywienia zbiorowego – dwa zgłoszenia dot. nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych, w tym nieprawidłowej jakości żywienia oraz obecności szkodników.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano przeglądu pomieszczeń obiektu pod kątem występowania szkodników, dokonano również oceny stanu higieniczno-sanitarnego. Podczas kontroli w obiekcie nie stwierdzono śladów bytowania, natomiast stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne i techniczne w części żywieniowej. Usunięcie nieprawidłowości wyegzekwowano w drodze postępowania administracyjnego. Informację uznano za potwierdzoną.

- zakład żywienia zbiorowego – informacja konsumenta dot. nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych w obiekcie, w tym nieprawidłowej jakości żywienia, a także nieprzestrzeganie zasad higieny przez personel obiektu.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano oceny stanu higieniczno-sanitarnego. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, co skutkuje wszczęciem postępowania administracyjnego. Informację uznano za potwierdzoną.

- zakład żywienia zbiorowego – informacja konsumenta dotycząca serowania potraw niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych w obiekcie.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, podczas której dokonano oceny stanu higieniczno-sanitarnego. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne. Usunięcie nieprawidłowości wyegzekwowano w drodze postępowania administracyjnego. Informację uznano za potwierdzoną.

Łącznie, w związku z otrzymanymi informacjami przeprowadzono **15** kontroli interwencyjnych. Stwierdzane podczas kontroli uchybienia sanitarne wynikały, tak jak

dotychczas miało to miejsce, najczęściej z braku kontroli wewnętrznej, która niewątpliwie powinna stanowić istotny element w zakładach żywnościowo-żywnościowych.

HIGIENA DZIECI **I MŁODZIEŻY**

Higiena Dzieci i Młodzieży realizuje zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania dotyczące higieny i stanu technicznego pomieszczeń oraz sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz placówkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania. Przedmiotem czynności kontrolnych prowadzonych w zakładach nauczania i wychowania było:

- egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
- nadzorowanie stanu technicznego sal zajęć, sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, terenów i urządzeń wykorzystywanych do przeprowadzania zajęć wychowania fizycznego,
- nadzorowanie realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w pracowniach i laboratoriach oraz w warsztatach szkolnych,
- analizowanie tygodniowych rozkładów zajęć,
- ocenianie dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii,
- ocenianie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych.

Na terenie powiatu iławskiego nadzorem sanitarnym objęto 91 placówki nauczania i wychowania, w tym:

- 6 żłobków,
- 5 klubów dziecięcych,
- 24 przedszkoli,
- 31 szkół podstawowych,
- 1 liceum ogólnokształcące,
- 1 szkołę policealną,
- 10 zespołów szkół (w skład których wchodzi: żłobek, przedszkola, szkoły podstawowe, licea ogólnokształcące, szkoły branżowe I i II stopnia, technika, warsztaty szkolne, internaty, centra kształcenia zawodowego, międzyszkolny ośrodek sportowy),
- 1 placówkę kształcenia ustawicznego,
- 1 szkołę wyższą,
- 2 placówki pracy pozaszkolnej,
- 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy,
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze,

- 2 placówki rekreacyjne,
- 3 pozaszkolne placówki specjalistyczne,
- 1 placówkę wsparcia dziennego.

W 2025 r. przeprowadzono 58 kontroli sanitarnych placówek stałych (w tym 50 kontroli kompleksowych, 3 kontrole sprawdzające), 15 kontroli placówek wypoczynku zimowego dla dzieci i młodzieży, 67 kontroli placówek wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.

W celu poprawy stanu sanitarnego i technicznego nadzorowanych placówek wydano 16 decyzji administracyjnych, które dotyczyły m.in. zapewnienia: gładkiej, bez ubytków powierzchni filarów w sali gimnastycznej; drzwi do pomieszczenia higieniczno- sanitarnego; przedsionka z umywalką; wystarczającej ilości mis ustępowych oraz umywalek w pomieszczeniach higieniczno- sanitarnych; ogrodzenia terenu szkoły; podłogi bez pęknięć w bibliotece; równej nawierzchni boiska wielofunkcyjnego; równej, bez ubytków wykładziny podłogowej w sali lekcyjnej

Warunki utrzymania higieny

W trakcie kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki utrzymania higieny osobistej uczniów. We wszystkich placówkach oświatowo- wychowawczych zapewniono właściwe warunki do jej utrzymania (papier toaletowy, ciepłą wodę i mydło w płynie przy wszystkich umywalkach).

Ocena obciążenia ucznia ciężarem tornistra szkolnego

W ramach sprawowanego nadzoru w dwóch szkołach podstawowych (Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Lubawie, Szkoła Podstawowa im. Michała Lengowskiego w Rudzienicach) przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Łącznie badaniem zostało objętych 963 uczniów w 55 oddziałach. Nieprawidłowy stosunek ciężaru plecaka do masy osoby go noszącej stwierdzono u 236 uczniów (waga tornistra przekraczała 15% masy ciała ucznia), co stanowiło 24,5 %.

Stanowisko pracy ucznia

W ramach sprawowanego nadzoru dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii w 2 przedszkolach (Przedszkole Miejskie nr 5 w Iławie, Przedszkole w Suszu), 2 szkołach podstawowych (Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Rożentalu, Szkoła Podstawowa im. Ziemi Suskiej w Babiętach Wielkich), 1 zespole szkół (Zespół Szkolno- Przedszkolny w Wikielcu). Łącznie oceniono 686 stanowisk w 46 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

W 2025 r. w ramach nadzoru bieżącego oceniano tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych pod kątem zachowania zasad higieny. Ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych z punktu widzenia wymogów higieny procesów nauczania przeprowadzono w 23 placówkach oświatowo-wychowawczych. Łącznie oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w 353 oddziałach.

Oświetlenie

Na terenie powiatu iławskiego w roku 2025 przeprowadzono badań natężenia oświetlenia elektrycznego w 3 placówkach: Żłobku Miejskim w Kisielicach, Przedszkolu Miejskim nr 3 w Iławie, Przedszkolu "Bajkolandia" w Lubawie. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Profilaktyczna opieka zdrowotna

Program profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania ma na celu zapewnienie uczniom dostępności do opieki i poprawy jej jakości. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Na terenie powiatu iławskiego wszystkie placówki zapewniły dostęp do opieki medycznej.

Dożywianie w placówkach oświatowo-wychowawczych

Najpowszechniejszą formą dożywiania praktykowaną przez placówki oświatowo-wychowawcze było podawanie dzieciom pełnych obiadów lub posiłków jednodaniowych. Skorzystało z tego 1717 uczniów, z czego 286 uczniów (16,7%) było dofinansowanych.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu iławskiego w 2025 roku funkcjonowało 15 placówek wypoczynku zimowego i 67 placówek wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. W skontrolowanych placówkach z wypoczynku skorzystało 2905 uczestników w wieku od 6 do 19 lat.

Łącznie przeprowadzono 82 kontrole sanitarnych, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

EPIDEMIOLOGIA

I SZCZEPIENIA OCHRONNE

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Choroby zakaźne, pomimo masowych szczepień ochronnych, stosowania należytego reżimu sanitarnego w placówkach leczniczych, jak i ogromnego postępu medycyny nadal stanowią istotny problem społeczny, medyczny i epidemiologiczny. Dlatego też, zapobieganie i ograniczanie skutków chorób zakaźnych to jedno z ważniejszych zadań służb sanitarnych realizowane poprzez ciągłe monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, wdrażanie postępowania przeciwepidemicznego i profilaktycznego, jak również nadzór nad realizacją szczepień ochronnych oraz działalność informacyjno-edukacyjną.

Podstawą oceny sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie ławskim w **2025** r., były dane liczbowe o zachorowaniach na choroby zakaźne pochodzące z wszystkich placówek leczniczych z terenu naszego powiatu.

Gromadzone, na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, informacje o chorobach zakaźnych obejmują jednostki chorobowe podlegające obowiązkowi zgłaszania z mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r., o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

W 2025 r., zgłoszono 3 805 przypadków zachorowań na choroby zakaźne (w 2024 r. – 2 358, w 2023 r. – 1 916), przeprowadzono 863 dochodzenia epidemiologiczne w przypadkach podejrzeń lub zachorowań na choroby zakaźne (w 2024 r. – 755, w 2023 r. – 1 038).

Dochodzenia przeprowadzane były w tych jednostkach chorobowych, w których wymagane jest:

- ustalenie źródła zakażenia,
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie,
- objęcie nadzorem epidemiologicznym osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie,
- ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną, w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez to zwierzę,
- przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań, zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego.

Prowadzenie nadzoru nad chorobami ma na celu uzyskanie konkretnych korzyści dla zdrowia publicznego. Informacje uzyskane w wyniku nadzoru służą nie tylko czystej wiedzy epidemiologicznej, ale dają rozeznanie, co do rozmiarów konkretnych zagrożeń.

Monitoring sytuacji epidemiologicznej powiatu odbywał się na podstawie analiz i weryfikacji

otrzymanych zgłoszeń lub podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne. Nadsyłane zgłoszenia podlegają rejestracji w oparciu o stworzone dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego definicje zakażeń i chorób zakaźnych.

Choroby przenoszone drogą pokarmową

Biegunki u dzieci do lat 2

W 2025 r. u dzieci do lat 2 zachorowania na biegunkę i zapalenie żołądkowo jelitowe o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu lub inne bakteryjne zakażenia jelitowe stwierdzono u **38** dzieci (w 2024 r. - 58, a w 2023 r. - 27) zaś wirusowe zakażenie jelitowe stwierdzono u **18** dzieci (w 2024 r. - 22, a w 2023 r. - 26).

Salmonelozy

W 2025 r. zachorowalność w zakresie zatruć pokarmowych pałeczkami *Salmonella* kształtowała się następująco: zgłoszono **25 przypadków**, w tym głównie z prób kału pobranych od osób chorych (w 2024 r. - 12, a w 2023 r. - 19).

Clostridium difficile

W 2025 r. zarejestrowano **19 przypadków** zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile* (w 2024 r. - 24, a w 2023 r. - 15).

Clostridium difficile to beztlenowa bakteria wytwarzająca spory, która w sprzyjających warunkach wywołuje zapalenie (uszkodzenie) jelita grubego. Do zakażenia dochodzi drogą pokarmową przez połknięcie spór *C. difficile* przy niedostatecznej higienie i dotyczy przede wszystkim osób w starszym wieku, przebywających w szpitalach i domach opieki. Bakterie gromadzą się w jelitach, kiedy pacjent przyjmuje antybiotyki o szerokim spektrum działania. Antybiotyki niszcząc prawidłową florę bakteryjną umożliwiają namnożenie się niewrażliwych na nie bakterii, do których zalicza się także *Clostridium difficile*. Choroba może mieć przebieg od łagodnej biegunki do postaci ciężkiej prowadzącej do poważnego uszkodzenia okrężnicy

Choroby wieku dziecięcego

W 2025 r., nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Odnotowano natomiast **19** zachorowań na płonicę - szkarlatynę, z których 5 zachorowań wymagało hospitalizacji (w 2024 r. - 138, w 2023 r. - 172) oraz 2 zachorowania na świnkę (w 2024 r. - 0, w 2023 r. - 4).

Od 2009 r. w całej Polsce, chorobą najczęściej występującą u dzieci jest ospa wietrzna. W 2025 r. w powiecie iławskim odnotowano 217 zachorowań (w 2024 r. - 323, w 2023 r. - 367). Ospa wietrzna jest chorobą, której można zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce

szczepienia te, nadal są szczepieniami zalecanymi z wyjątkiem dzieci (do 12 roku życia) z wybranych grup zagrożonych ciężkim przebiegiem choroby i znacznym ryzykiem wystąpienia powikłań, dzieci do 12 roku życia z otoczenia ww. oraz dzieci uczęszczających do żłobków lub klubików dziecięcych, które nie chorowały na ospę wietrzną. Wysoka cena szczepionki ogranicza jej powszechne stosowanie.

W 2025 r., w powiecie iławskim odnotowano 26 zachorowań na krztusiec, z których 8 wymagało hospitalizacji (w 2024 r. – 23, a w 2023 r. – 4).

Krztusiec (dawna i potoczna nazwa **koklusz**) – ostra, bakteryjna choroba zakaźna układu oddechowego, charakteryzująca się nawracającymi napadami uporczywego kaszlu, niekiedy z bezdechem i zaburzeniami oddechowymi. Jest wywoływana przez Gram-ujemną pałeczkę krztuśca (*Bordetella pertussis*). Przechorowanie krztuśca pozostawia długotrwałą odporność organizmu, ale powtórne zachorowanie jest możliwe. Podstawową metodą profilaktyki krztuśca są regularne szczepienia ochronne. Krztusiec jest tak groźną chorobą dla niemowląt, że szczepienia przeciwko krztuścowi są powszechnie stosowane u prawie wszystkich niemowląt na całym świecie.

Korzystna jest sytuacja epidemiologiczna odry, w naszym powiecie w 2025 r., **nie** odnotowano **ani jednego przypadku** (w 2024 r. – 0, w 2023 r. – 0).

Neuroinfekcje

W 2025 r. nie zarejestrowano zachorowań na bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (w 2024 r. – 4, w 2023 r. – 3), natomiast odnotowano 6 zachorowań na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych o etiologii wirusowej (w 2024 r. – 4, w 2023 r. – 0) oraz 2 zachorowania na zapalenie mózgu o etiologii wirusowej (w 2024 r. – 0, w 2023 r. – 0).

W 2025 r. nie zarejestrowano ani jednego zachorowania na kleszczowe zapalenie mózgu (w 2024 r. – 0, w 2023 r. – 0).

Wirusowe zapalenie wątroby (WZW)

Wirusowe zapalenia wątroby (WZW) to grupa chorób zakaźnych wywołanych przez hepatotropowe wirusy powodujące zapalenie wątroby. Choroby te wywoływane są najczęściej przez wirusy: HAV, HBV, HCV. Objawy chorobowe związane są z uszkodzeniem komórki wątrobowej.

Od kilku lat w całej Polsce zachorowania na **WZW-A** (żółtaczka pokarmowa) występowały sporadycznie, ale od 2017 r. zarejestrowano ich zwiększoną liczbę. WZW typu A jest chorobą szerzącą się głównie drogą pokarmową przez zakażone produkty żywnościowe,

a rezerwuarem jest przede wszystkim człowiek.

W 2025 r., na terenie naszego powiatu zarejestrowano 9 przypadków zachorowań (w 2024 r. – 1, w 2023 r. – 1). Wszystkie osoby wymagały hospitalizacji. Pierwsze zachorowania odnotowano w styczniu, lutym i marcu, kolejne w czerwcu i listopadzie. Nie stwierdzono udziału wspólnego źródła pokarmowego ani zakażonej wody. Wszystko wskazuje na transmisję kontaktową.

W związku z wystąpieniem ww. zachorowań zaszczepiono p/ko WZW A osoby z kontaktu domowego, pracowniczego oraz przedszkolnego i szkolnego. Zwiększono akcje promocyjne w mediach społecznościowych, rozpoczęto informowanie służb BHP, zakładów pracy, poinstruowano za pomocą ulotek jak zapobiegać zarażeniu na WZW A. Poinformowano wszystkie służby i inspekcje o zwiększonym reżimie sanitarnym.

Zakażenie szerzy się klasyczną drogą fekalno-oralną – poprzez kontakt bezpośredni oraz skażone powierzchnie i przedmioty. Wirus HAV charakteryzuje się wysoką zakaźnością, zwłaszcza w środowiskach dziecięcych, gdzie kontakt z wydaliniami oraz niewystarczająca higiena są codziennością.

W 2025 r. odnotowano 3 zachorowania (w 2024 r. – 5, w 2023 r. – 7) na WZW B (żółtaczkę wszczepienną) oraz 6 zachorowań (w 2024 r. – 4, w 2023 r. – 5) na WZW C (żółtaczkę wszczepienną).

Sytuacja taka, jest wynikiem zarówno realizacji obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych, jak też poprawy skuteczności procesów sterylizacji sprzętu medycznego. Szczególnie, w przypadku zakażeń HCV, gdzie brak jest możliwości czynnego uodpornienia, najważniejszą rolę w zapobieganiu zakażeniom odgrywa przestrzeganie zasad aseptyki w placówkach leczniczych oraz we wszystkich zakładach świadczących usługi dla ludności, w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość skóry (tatuaże, kolczykowanie, manicure, pedicure, itp.), stąd stały nadzór inspekcji sanitarnej nad tymi zakładami.

Borelioza

Borelioza (choroba z Lyme, krętkowica kleszczowa) – wielonarządowa choroba zakaźna wywoływana przez bakterie należące do krętków, przenoszona na człowieka i niektóre zwierzęta przez kleszcze z rodzaju Ixodes. Najbardziej narażeni na tę chorobę są pracownicy leśni, rolnicy, osoby zbierający runo leśne.

Borelioza jest najbardziej rozpowszechnioną bakteryjną chorobą odkleszczową w Polsce. Na terenie naszego powiatu w 2025 r., zarejestrowano 162 przypadki zachorowań (w 2024 r. –

42, w 2023 r. – 79). Istniejące zagrożenie boreliozą wymaga podejmowania szerokich działań edukacyjnych wśród ludności w zakresie zapobiegania tej chorobie, a także innym chorobom odkleszczowym.

Wścieklizna

Na terenie powiatu iławskiego w **2025 r.**, **131** osób (w 2024 r. – 139 osób, w 2023 r. – 142 osoby) zostało pogryzionych przez zwierzęta, w tym **49** osób (w 2024 r. – 45 osób, w 2023 r. – 46 osób) zostało zakwalifikowanych do szczepienia p/wściekliźnie, a 2 osoby wymagały hospitalizacji (w 2024 r. – 2 osoby, w 2023 r. – 1 osoba).

Wśród osób szczepionych – **11** zostało pogryzionych przez psa, **32** zostały pogryzione przez kota, **3** przez szczura, **1** przez kunę, **1** przez jeża, **1** przez nietoperza oraz **1** przez lisa. Szczepienia podjęto z powodu braku możliwości obserwacji zwierząt, a tym samym wykluczenia zakażenia wścieklizną oraz w przypadku zwierząt które nie były szczepione p/ko wściekliźnie.

Inne

Do zakresu kompetencji PPIS w Iławie od 1 stycznia 2014 r., weszły zadania związane z prowadzeniem rejestru zachorowań/podejrzeń zachorowań na gruźlicę i chorób przenoszonych drogą płciową. Wprowadzone rozwiązania mają na celu zapewnienie skuteczności i szczelności nadzoru nad osobami chorymi na gruźlicę płuc, obowiązany do leczenia w warunkach hospitalizacji (gruźlica prątkująca) lub w warunkach leczenia otwartego.

W minionym roku zarejestrowano **6** przypadków zachorowań na gruźlicę (w 2024 r. – 9 przypadków; w 2023 r. – 2 przypadki).

W **2025 r.** zarejestrowano 4 przypadki chorób przenoszonych drogą płciową, w tym: kiła - 4 przypadki i rzeżączka – 0 przypadków (w 2024 r. – 3 przypadki, 2023 r. – 2 przypadki).

Zachorowania Covid -19 (zakażenie SARS -CoV-2)

W **2025 r.**, na terenie powiatu iławskiego odnotowano **486** (w 2024 r. – 792, w 2023 r. – 765) przypadków zachorowań w związku z zakażeniem SARS-CoV-2, w **35** (w 2024 r. – 16, w 2023 r. – 53) przypadkach osoby wymagały hospitalizacji. Odnotowano **1** zgon w związku z zakażeniem SARS-CoV-2 (w 2024 r. – 0, w 2023 r. – 4).

Od 25.02.2023 r. w związku ze zmianą przepisów dotyczących zgłaszania podejrzeń i rozpoznania zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu podmioty lecznicze zobligowane są do zgłaszania zachorowań potwierdzonych dodatnim wynikiem szybkiego

testu antygenowego. Szybka diagnostyka nie tylko poprawia zgłaszalność chorób zakaźnych, ale przede wszystkim umożliwia lekarzom szybkie wdrożenie odpowiedniego leczenia.

- zakażenia wirusem RSV – zarejestrowano **357 przypadków** zachorowań (w 2024 r. – 120 przypadków)

- grypa – zarejestrowano **1872 przypadki** zachorowań (w 2024 r. – 338 przypadków).

Ogniska epidemiologiczne szpitalne – zarejestrowano 12 ognisk, które wystąpiły wśród pacjentów Powiatowego Szpitala w Łławie: 3 ogniska grypy, 4 ogniska COVID-19, 1 ognisko norowirusowe, 3 ognisko Klebsiella pneumoniae, 1 ognisko Staphylococcus aureus.

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze

Pod nadzorem Sekcji Epidemiologii w **2025** r., były **182** podmioty lecznicze i praktyki zawodowe.

Oceny stanu sanitarno-higienicznego dokonywano na podstawie kontroli pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych:

przez podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą:

- udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych: szpitale ogółem – **3**, w tym szpitale jednodniowe – **1** i inne niż szpitale – **1** (zakład opiekuńczo-leczniczy – **1**),
- udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych: przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice – **48** (w tym **12** Punktów Szczepień mieszczących się w przychodniach); zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne – **12**; zakłady rehabilitacji leczniczej – **6**; inne – **18** (podmioty lecznicze prowadzące działalność w zakresie medycyny: alternatywnej, okulistycznej, neurologicznej, ginekologicznej, estetycznej i udzielające świadczeń pielęgniarsko-położniczych oraz stacja dializ i zespoły ratownictwa medycznego).

w ramach działalności leczniczej wykonywanej przez praktykę zawodową:

- indywidualne praktyki lekarskie, w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów – **10**
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie, w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów, grupowe praktyki lekarskie, w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów – **58**
- indywidualne praktyki pielęgniarek – **3**;
- indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek – **1**;
- grupowe praktyki pielęgniarek – **6**;

- inne – **16** (m.in. gabinety fizjoterapii, poradnie psychologiczne i logopedyczna i centrum rehabilitacji).

Realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego Państwowa Inspekcja Sanitarna wiele uwagi poświęca sprawowaniu nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Podczas kontroli udzielano szczegółowego instruktażu oraz wydawano zalecenia pokontrolne, przekazywano informacje o aktualnie obowiązujących przepisach prawnych w zakresie wymogów sanitarnych.

W **2025** roku w ramach nadzoru nad przestrzeganiem bezpieczeństwa sanitarnego w podmiotach leczniczych oraz realizacji Programu Szczepień Ochronnych skontrolowano **94 podmioty lecznicze**, w których przeprowadzono **129 kontroli**. Wydano **1 decyzję** administracyjną na zapewnienie poprawy stanu technicznego obiektu.

Realizacja Szczepień Ochronnych

Celem szczepień jest m.in. utrzymanie wysokiego poziomu odporności zbiorowskiej oraz zmniejszenie szans zachorowania osób nieuodpornionych. Szczepienia masowe realizowane są w odniesieniu do chorób, gdzie człowiek jest jedynym rezerwuarem zarazka. Pozwalają nie tylko na poprawę sytuacji epidemiologicznej, ale również na eliminację lub eradykację tych chorób.

Państwowa Inspekcja Sanitarna uczestniczy w realizacji programu szczepień ochronnych (PSO) przez dystrybucję preparatów szczepionkowych i nadzór nad wykonawstwem szczepień oraz prowadzi działania edukacyjne mające na celu zwiększenie wiedzy wśród społeczeństwa w zakresie szczepień ochronnych.

W **2025 r.**, na terenie powiatu ławskiego funkcjonowało łącznie **13** punktów szczepień, w tym: **12** punktów szczepień w podmiotach leczniczych POZ i w Powiatowym Szpitalu im. Władysława Biegańskiego w Ławie oraz **1** punkt szczepień w aptece: Apteka GEMINI ul. J. III Sobieskiego 45, który nie podlegał nadzorowi PPIS w Ławie.

Szczepienia w grupie dzieci do lat 2 przeprowadzane były sukcesywnie według dat urodzeń. Szczepienia dzieci powyżej 2 roku życia i młodzieży przeprowadzano zgodnie z wojewódzkim „Terminarzem Szczepień Ochronnych”.

W kontrolowanych w 2025 r. punktach szczepień nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu oraz realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych wśród dzieci

i młodzieży do 19 roku życia. W jednym z punktów szczepień z terenu gminy Lubawa doszło do awarii urządzenia chłodniczego do przechowywania szczepionek w wyniku czego przechowywane w niewłaściwej temperaturze szczepionki zostały zabezpieczone przed przypadkowym użyciem i poddane utylizacji.

W placówkach POZ oraz w Dziale Farmacji Szpitalnej Powiatowego Szpitala im. Wł. Biegańskiego w Ławie funkcjonowały systemy elektronicznego całodobowego monitorowania temperatury w urządzeniach chłodniczych do przechowywania szczepionek.

Szczepienia obowiązkowe

W 2025 r., prowadzono obowiązkowe szczepienia ochronne dzieci i młodzieży od 0 do 19 roku życia przeciwko: gruźlicy, zakażeniom wywołanym przez rotawirusy, błonicy, krztuścowi, tężcowi, odrze, różyczce, śwince, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, przeciwko zakażeniom wywoływanym przez *Haemophilus influenzae* typ B (Hib), przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* oraz przeciwko ospie wietrznej dzieci z grup ryzyka, ponadto, wśród grup osób (dzieci i dorośli) w sposób szczególny narażonych na zakażenie przeciwko: wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, błonicy, wściekliznie, tężcowi.

Wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych na terenie powiatu w 2025 roku w porównaniu z rokiem 2024 i 2023:

Rodzaj szczepionki	Rodzaj/schemat szczepienia	Rocznik podl. do szczepienia w 2025 r.	% wykonania w 2025 r.	Rocznik podl. do szczepienia w 2024 r.	% wykonania w 2024 r.	Rocznik podl. do szczepienia w 2023 r.	% wykonania w 2023 r.
p/gruźlicy	w I dobie życia	2025	98,28	2024	98,87	2023	99,08
p/rotawirusom	szczepienie podstawowe	2025	71,51	2024	60,94	2023	67,58
p/rotawirusom	szczepienie podstawowe	2024	95,38	2023	97,34	2022	99,58
p/WZW B	Szczepienie pierwotne (II dawki)	2025	41,11	2024	50,56	2023	40,48
	szczepienie uzupełniające (III dawki)	2024	96,46	2023	97,7	2022	97,92
p/błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz zakażeniom <i>Haemophilus influenzae</i> typu b	szczepienie pierwotne (III dawki)	2025	50,10	2024	55,26	2023	51,28
	szczepienie uzupełniające (IV dawki)	2024	67,03	2023	59,89	2022	65,05

p/ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis)	szczepienie pierwotne (II dawki)	2025	50,10	2024	55,26	2023	51,28
	szczepienie uzupełniające (III dawki)	2024	67,03	2023	59,89	2022	65,19
p/zakażeniom Streptococcus pneumoniae	szczepienie pierwotne (II lub III dawki)	2025	65,39	2024	69,85	2023	63,74
p/zakażeniom Streptococcus pneumoniae	szczepienie uzupełniające (III lub IV dawki)	2024	86,75	2023	91,69	2022	91,26
p/odrze, śwince i różyczce	szczepienie podstawowe (I dawka)	2024	88,44	2023	94,69	2022	92,09
	szczepienie przypominające (II dawka)	2020	81,52	2019	86,61	2018	90,08
p/błonicy, tężcowi, krztuścowi poliomyelitis	Szczepienie I przypominające	2020	85,19	2019	86,61	2018	89,52
p/błonicy, tężcowi, krztuścowi	Szczepienie II przypominające	2012	84,40	2011	91,47	2010	94,12
p/błonicy, tężcowi	Szczepienie III przypominające	2007	81,35	2006	95,69	2005	95,63

Szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży do 19 roku życia z grup ryzyka przeciwko ospie wietrznej

W ramach powyższych szczepień wykorzystano **172** dawki szczepionki wśród grup dzieci obejmujących:

- **dzieci do ukończenia 12 roku życia:** z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji; zakażone HIV; przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią;
- **dzieci do ukończenia 12 roku życia z otoczenia osób określonych w lit. a**, które nie chorowały na ospę wietrzną;
- **dzieci do ukończenia 12 roku życia, inne niż wymienione w lit. a i b, przebywających w:** zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, rodzinnych domach dziecka, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo- terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych;

- **innych niż wymienione w pkt a–c, przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych.**

Szczepienia obowiązkowe dzieci przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b (DTaP-IPV-Hib)

Wykorzystano **229** dawek szczepionki **skojarzonej 5 w 1** wśród grup dzieci obejmujących:

- ***dzieci od 2 miesiąca życia urodzone przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub urodzone z masą urodzeniową poniżej 2500 g lub z przeciwwskazaniami do szczepienia szczepionką pełnokomórkową p/krztuścowi.***

Szczepienia obowiązkowe przeciwko tężcowi osób po zranieniach i urazach

Wykorzystano **1345** dawek szczepionki wśród grup osób obejmujących:

- ***osoby po urazach lub zranieniach narażonych na zakażenie tężcem***

Szczepienia obowiązkowe przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B osób narażonych

W ramach powyższych szczepień w **2025** r. wykorzystano **78** dawek szczepionki w następujących grupach:

- osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną WZW typu B, które nie były szczepione przeciw WZW typu B;
- osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C
- uczniowie i studenci szkół medycznych w przeszłości nieszczepieni p/WZW typu B oraz wykorzystano **31** dawek szczepionki u osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz u osób dializowanych.

W 2025 roku w obszarze szczepień ochronnych dodatkowo koordynowano:

- dystrybucję oraz nadzór nad zachowaniem łańcucha chłodniczego podczas transportu i przechowywania szczepionek bezpłatnych, nieobowiązkowych w ramach Powszechnego Programu Szczepień przeciwko HPV (ludzkiemu wirusowi brodawczaka) rozpoczętego w 2023 roku - wśród dzieci po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia. W ramach programu podawane były dwie dawki szczepionki, a odstęp między tymi dawkami w programie wynosił od 6 do 12 miesięcy. Szczepienia realizowane były w punktach szczepień podmiotów leczniczych na terenie powiatu oraz na terenie szkół podstawowych z miasta Lubawa, gminy Lubawa, gminy Kisielice oraz miasta Zalewo. Prowadzono również działania edukacyjne w ramach ww. programu. W ramach ww. szczepień wykorzystano **942** dawki szczepionki.
- dystrybucję oraz nadzór nad zachowaniem łańcucha chłodniczego podczas transportu

i przechowywania bezpłatnej nieobowiązkowej szczepionki przeciwko krztuścowi (szczepionka skojarzona przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi) dla kobiet w ciąży - szczepienie zalecane było po ukończeniu 27 tygodnia ciąży do 36 tygodnia ciąży w celu ochrony noworodka i niemowlęcia. przed krztuścem w pierwszych 3-6 miesiącach życia. W ramach ww. szczepień wykorzystano **155** dawek szczepionki.

- dystrybucję oraz nadzór nad zachowaniem łańcucha chłodniczego podczas transportu do punktów szczepień szczepionki przeciw COVID - 19. Szczepienia na terenie powiatu odbywały się od 22.09.2025 r. w 1 punkcie szczepień POZ z terenu miasta Ławy, 1 punkcie szczepień w Aptece z terenu miasta Ławy, w 1 punkcie szczepień POZ z terenu miasta Lubawy oraz 1 punkcie szczepień z terenu miasta Zalewo.
- dystrybucję oraz nadzór nad zachowaniem łańcucha chłodniczego podczas transportu do punktów szczepień szczepionki przeciw Wirusowemu Zapaleniu Wątroby typu A pozyskanej za pośrednictwem Głównego Inspektora Sanitarnego (za zgodą Ministerstwa Zdrowia) z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (RARS) do szczepień nieodpłatnych nieobowiązkowych (w cyklu 2 – dawkowym) osób z kontaktu z osobami chorymi na WZW A w celu przerwania transmisji wirusa. W ramach ww. szczepień wykorzystano **291** dawek szczepionki, w tym 201 dawek pediatrycznych oraz 90 dawek dla osób dorosłych.

Szczepienia zalecane

Szczepienia zalecane (odpłatne) to szczepienia nieobowiązkowe, które znacząco uzupełniają ochronę przed groźnymi chorobami.

Do nich zaliczamy m.in. szczepienia przeciwko: inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae, inwazyjnym zakażeniom Neisseria meningitidis, inwazyjnym zakażeniom HAEMOPHILUS INFLUENZAE typu b, ospie wietrznej, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A i typu B, kleszczowemu zapaleniu mózgu, grypie, ludzkiemu wirusowi brodawczaka, żółtej gorączce, cholerze, durowi brzuszemu, wściekliznie, COVID - 19, Wirusowi Syncytialnemu Układu Oddechowego (RSV), Inwazyjnym zakażeniom Haemophilus Influenzae typu b. półpaścowi, błonicy tężcowi, krztuścowi, Ostremu Nagminnemu Porażeniu Dziecięcemu (POLIOMYELITIS), odrze, śwince , różyczce, japońskiemu zapaleniu mózgu, żółtej gorączce, chorobie Denga, chorobie MPOX.

Niepożądane odczyny poszczepienne - NOP

W 2025 roku zgłoszono i zarejestrowano **4** przypadki wystąpienia niepożądanych odczynów

poszczepiennych, zakwalifikowanych jako odczyny o charakterze łagodnym, po podaniu szczepionek przeciwko:

- **1 przypadek NOP** po szczepieniu p/gruźlicy – szczepienie w I dobie życia;
- **1 przypadek NOP** po szczepieniu p/wirusowi HPV (szczepionka GARDASIL9) – szczepienie w 10 r.ż.
- **1 przypadek NOP** po szczepieniu p/błonicy, tężcowi, krztuścowi (szczepionka DTP), p/poliomyelitis (szczepionka Imovax Polio), p/zakażeniom *Haemophilus influenzae* (szczepionka Act-Hib) – szczepienie w 1 roku życia.
- **1 przypadek NOP** po szczepieniu p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, p/poliomyelitis (szczepionka TETRAXIM) – szczepienie w 6 roku życia.

U wszystkich dzieci po ustąpieniu objawów nastąpił pełny powrót do zdrowia.

Niewykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszą metodą ochrony przed groźnymi chorobami zakaźnymi. Zakres tej ochrony i realizacja programu szczepień ochronnych (PSO) zależy w dużej mierze od rodziców. Każdy z nas ma realny wpływ na zdrowie swoje i swoich najbliższych. Niepokojący jest fakt ciągłego wzrostu liczby rodziców/opiekunów niewykonujących obowiązkowych szczepień ochronnych u swoich dzieci z przyczyn innych niż przeciwwskazania medyczne.

W **2025** roku w podmiotach leczniczych przeprowadzono kontrole (etap I oraz etap II) których przedmiotem była ocena realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia (z wyłączeniem rocznika 2025) na podstawie weryfikacji kart uodpornienia i elektronicznych kart szczepień, o ile są prowadzone przez świadczeniodawcę. W wyniku tych kontroli zweryfikowano **18658** kart uodpornienia.

Liczba dzieci i młodzieży do ukończenia 19 roku życia, nie zaszczepionych obowiązkowo z powodów innych niż przeciwwskazania medyczne, wykazanych w „Raportach o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych” z podmiotów leczniczych z terenu powiatu iławskiego w 2025 roku w porównaniu z rokiem 2024 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Liczba dzieci nie zaszczepionych z powodu innego niż przeciwwskazania medyczne
2024	300
2025	541

Finansowanie szczepień przez jednostki samorządowe

Urząd Miasta Lubawa:

W ramach realizacji programu szczepień profilaktycznych **przeciw grypie** uodporniono 32 osoby w przedziale wiekowym 60- 65 lat zamieszkujących miasto Lubawę.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR **SANITARNY**

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizuje obowiązki i zadania mające na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-higienicznego w nowoprojektowanych i modernizowanych obiektach zarówno na etapie planowania, jak i realizacji zamierzeń inwestycyjnych.

Działania i kompetencje zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikające z art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 416) oraz innych ustaw i przepisów wykonawczych polegają w szczególności na:

- opiniowaniu i uzgadnianiu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- opiniowaniu przedsięwzięć mogących znacząco (zawsze i potencjalnie) oddziaływać na środowisko,
- uzgadnianiu dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dot. budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- uzgadnianiu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych,
- wyrażaniu zgody na rozwiązania techniczne określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2022 r., poz. 1225).

W 2025 r., w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **155** postępowań administracyjnych, w których zajęto stanowisko (w formie decyzji, postanowienia, opinii sanitarnej lub pisma) w zakresie spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych; w ramach ww. postępowań wydano **66** decyzji płatniczych.

Liczba zajętych stanowisk dotyczyła:

- strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - **14**
- oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
 - opinia co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko - **41**,
 - wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – **15**,

- warunków zabudowy i zagospodarowania terenu – **20**,
- uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych – **34**,
- uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego – **31**.

Stanowiska (decyzje, uzgodnienia, opinie lub pisma) stwierdzające spełnienie wymagań higienicznych i zdrowotnych zostały wydane dla takich obiektów jak:

- zakłady żywności i żywienia, obiekty produkcyjno-usługowe,
- placówki nauczania i wychowania,
- placówki turystyczne,
- obiekty rekreacyjno-sportowe,
- drogi, obiekty handlowe, obiekty usługowe, zakłady pracy i infrastruktury technicznej.

PROMOCJA ZDROWIA **I OŚWIATA ZDROWOTNA**

Działalność promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej polega na inicjowaniu, organizowaniu, prowadzeniu, koordynowaniu i nadzorowaniu działalności oświatowo – zdrowotnej, w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych społeczeństwa. Zadania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie wynikają z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu iławskiego.

Profilaktyka nadwagi i otyłości

„Trzymaj Formę!” to ogólnopolski program edukacyjny realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Program ma na celu wypracowanie prozdrowotnych nawyków wśród uczniów szkół podstawowych, tj. prowadzenie aktywnego stylu życia i stosowanie zbilansowanej diety.

W roku szkolnym **2024/2025 odbyła się** XVIII edycja programu, która to została zrealizowana w 19 szkołach podstawowych w:

- 5 szkołach w Iławie: Zespół Placówek Szkolno- Wychowawczych, Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika, Szkoła Podstawowa Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Noblistów w Iławie, Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Polskich Podróżników w Iławie, Szkoła Podstawowa Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Marii Konopnickiej w Iławie;
- 5 szkołach w gminie Iława: Szkoła Podstawowa w Lasecznie, Szkoła Podstawowa w Gromotach, Szkoła Podstawowa im. majora Henryka Dobrzańskiego "HUBALA" w Gałdowie, Szkoła Podstawowa im. Twórców Literatury Dziecięcej w Ząbrowie, Szkoła Podstawowa im. M. Lengowskiego w Rudzienicach;
- 4 szkołach w gminie Lubawa: Szkoła Podstawowa w Byszałdzie, Szkoła Podstawowa im. Teofila Ruczyńskiego w Prątnicy, Akademicki Zespół Placówek Oświatowych w Fijewie, Szkoła Podstawowa im. kard. Stanisława Dziwisza w Kazanicach;
- 2 szkołach w gminie Susz: Szkoła Podstawowa w Jawtach Wielkich, Szkoła Podstawowa im. Ziemi Suskiej w Babiętach Wielkich;
- 2 szkołach w gminie Kisielice: Szkoła Podstawowa w Goryniu, Zespół Szkół w Kisielicach;
- 1 szkole w gminie Zalewo: Zespół Szkół w Zalewie.

Przeprowadzono szkolenie dla koordynatorów i realizatorów szkolnych programu, podczas którego przekazano materiały do realizacji programu. Przeprowadzono wizytację programu edukacyjnego w 8 placówkach oświatowych. Zajęcia edukacyjne w ilości 8 przeprowadzono w 4 szkołach podstawowych. Łącznie objęto edukacją 255 uczniów klas IV-VIII i ich rodziców.

Działaniami edukacyjnymi w programie objęto 1526 uczniów.

Edukacja żywieniowa oraz wiedza konsumencka

W 2025 r. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przeprowadził kolejną edycję Kampanii noszącą nazwę #Safe2Eat oraz kampanię społeczną #PlantHealth4Life, która zwraca uwagę na znaczenie zdrowia roślin dla bezpieczeństwa, ochrony środowiska i gospodarki. Obydwie kampanie wzorem lat poprzednich realizowane były również przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Tematami tegorocznej Kampanii #Safe2Eat były higiena żywności, choroby przenoszone przez zanieczyszczoną żywność oraz suplementy diety. Skierowana była do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób dorosłych w wieku 18-55 lat. W ramach działań związanych z Kampanią zorganizowano 6 stoisk profilaktyczno-edukacyjnych, podczas których prowadzono edukację i dystrybucję materiałów edukacyjnych. Łączna liczba odbiorców – 1820 osób. W ramach Kampanii przeprowadzono 4 zajęcia edukacyjne, którymi łącznie objęto 129 osób.

Informacje o kampanii były systematycznie umieszczane na stronie internetowej oraz na portalach społecznościowych – liczba publikacji 10, o łącznym zasięgu 2739.

W ramach edukacji konsumenckiej (zasady zdrowego odżywiania, znaczenie drugiego śniadania oraz prawidłowe nawodnienie organizmu) przeprowadzono 34 zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych. Łącznie edukacją prozdrowotną objęto 840 osób.

Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych (ulotek, broszur) dot. zasad zachowania w kuchni, zdrowego trybu życia i odżywiania, zasad przechowywania żywności, planowania posiłków – łącznie 354 materiały edukacyjne.

Profilaktyka zatruć grzybami

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Łławie wzorem lat poprzednich również w 2025 r. podjęła działania edukacyjne mające na celu zapobieganie zatruciom grzybami.

Przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla 356 osób, z którymi rozmawiano o profilaktyce zatruć grzybami, omówiono zasady bezpiecznego grzybobrania.

Zorganizowano stoisko profilaktyczno-edukacyjne, podczas którego przekazano informacje odnośnie kalendarza grzybiarza, prezentowano plakaty porównujące grzyby trujące i podobne do nich grzyby jadalne – łącznie 160 odbiorców. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych (ulotek – „zatrucia grzybami – objawy, pierwsza pomoc, leczenie”) – dla 7 podmiotów w ilości 35 sztuk. W ramach projektu „Ławski Sanepid Nadaje” przeprowadzono wywiad z Klasyfikatorem Grzybów, który udzielał porad odnośnie bezpiecznego grzybobrania. Nagranie zostało umieszczone na facebooku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

Ponadto w PSSE w Ławie całym rokiem wystawiona jest gablota grzybów, które pomagają odróżnić grzyby jadalne od trujących.

Profilaktyka uzależnień - profilaktyka palenia tytoniu, profilaktyka uzależnienia od alkoholu, profilaktyka zażywania nowych substancji psychoaktywnych

Do jednych z najważniejszych zadań z zakresu promocji zdrowia realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną należy profilaktyka uzależnień od tytoniu, alkoholu oraz tzw. dopalaczy. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie liczby zachorowań, przypadków niepełnosprawności oraz zgonów wynikających z używania tytoniu poprzez ograniczenie ekspozycji na dym tytoniowy – zarówno w wyniku palenia czynnego, jak i biernego – a także promowanie życia wolnego od dymu tytoniowego. Zadania te realizowane są poprzez programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży oraz inne działania profilaktyczne adresowane do ogółu społeczeństwa.

- **„Czyste powietrze wokół nas”** - program przedszkolnej edukacji antynikotynowej z udziałem rodziców i opiekunów mający na celu podniesienie ich wiedzy w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

W roku szkolnym 2024/2025 realizacja programu odbywała się w 10 placówkach:

- Przedszkole Miejskie nr 3 w Ławie,
- Przedszkole Miejskie nr 5 w Ławie,
- Przedszkole Pluszak w Ławie ,
- Zespół Szkół w Kisielicach – Oddział Przedszkolny,
- Przedszkole Miejskie w Lubawie,
- Szkoła Podstawowa w Lasecznie - Oddział Przedszkolny,

- Szkoła Podstawowa w Gromotach - Oddział Przedszkolny,
- Szkoła Podstawowa w Kazanicach - Oddział Przedszkolny,
- Szkoła Podstawowa w Byszałdzie - Oddział Przedszkolny,
- Szkoła Podstawowa w Borecznie - Oddział Przedszkolny,

Programem objęto 371 dzieci (166 dzieci - 6 letnich, 199 dzieci - 5 letnich, 6 dzieci - 4 letnich) oraz 149 rodziców.

Zorganizowano szkolenie dla koordynatorów szkolnych, w którym uczestniczyło 9 osób.

W ramach programu pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty na bieżąco przysyłał do placówek materiały edukacyjne, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do placówek biorących udział w programie.

Na stronach internetowych i portalach społecznościowych propagowano program.

- **„Bieg po zdrowie”** - to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów.

W roku szkolnym 2024/2025 na terenie powiatu ławskiego uczestniczyło w programie 13 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa w Babiętach Wielkich,
- Szkoła Podstawowa w Ząbrowie,
- Szkoła Podstawowa w Prątnicy,
- Szkoła Podstawowa w Łęgowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wikielcu,
- Szkoła Podstawowa w Gromotach,
- Szkoła Podstawowa w Rumienicy,
- Szkoła Podstawowa w Borecznie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Ławie,
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Polskich Noblistów w Ławie,
- Zespół Placówek Szkolno- Wychowawczych w Ławie,
- Szkoła Podstawowa w Zalewie,
- Zespół Szkół w Kisielicach.

Zorganizowano szkolenie dla koordynatorów szkolnych, w którym uczestniczyło 11 osób, 4 osoby zostały przygotowane indywidualnie.

W programie wzięło udział 321 dzieci oraz 244 rodziców. W ramach realizacji programu przeprowadzono 4 zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży – ilość uczniów 80. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do placówek biorących udział w programie.

Na stronach internetowych i portalach społecznościowych propagowano program.

- **Profilaktyka palenia papierosów, wyrobów tytoniowych i stosowania e- papierosów.**

W ramach profilaktyki tytoniowej w 2025 r. przeprowadzono 28 zajęć edukacyjnych wśród 951 dzieci, młodzieży w wieku 7 – 19 lat oraz osób dorosłych, w tym seniorów. Na stronie internetowej i portalach społecznościowych zamieszczano informację o szkodliwości palenia i stosowania e- papierosów, wskazywano jakie korzyści zdrowotne przynosi zerwanie z nałogiem. Zorganizowano 8 stoisk profilaktyczno-edukacyjnych o łącznym zasięgu 1500 osób. Z mieszkańcami powiatu ławskiego rozmawiano o szkodliwości palenia, dokonywano pomiaru tlenku węgla w wydychanym powietrzu. W ramach działań profilaktycznych przeprowadzono 8 instruktaży dla kierowników wypoczynku.

- **Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maja).**

W 2025 r. Światowy Dzień Bez Tytoniu przebiegał pod hasłem „**Zdemaskować atrakcyjność: ujawnienie taktyk przemysłu tytoniowego i nikotynowego**”. Przeprowadzono 4 zajęcia edukacyjne wśród 117 dzieci szkolnych, a także ich rodziców. Zorganizowano 4 stoiska profilaktyczno – edukacyjne m.in. w ramach „Bezpiecznych wakacji i Gminnych Obchodów Dnia Dziecka” w Suszu oraz festynu „Bezpieczny powiat” w Ławie. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych podczas stoisk – rozdyskrebowano 260 ulotek. Informację o obchodach zamieszczono na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Ławie oraz portalu społecznościowym.

- **Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia (trzeci czwartek listopada).**

Idea obchodzonego w Polsce i na świecie „Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu” ma na celu zwrócenie uwagi całego społeczeństwa globalnie i lokalnie na skutki palenia tytoniu: społeczne, ekonomiczne, a przede wszystkim na skutki zdrowotne, które spowodowane są paleniem papierosów, a w ostatnich latach również e-papierosów. W 2025 r. Światowy Dzień Rzucania Palenia obchodzony był 20 listopada.

W ramach akcji przeprowadzono 7 zajęć edukacyjnych, edukacją objęto 138 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Prowadzono dystrybucję materiałów

edukacyjnych (75 sztuk). Opublikowano 3 posty w mediach społecznościowych o łącznym zasięgu 1523 osób.

- **Profilaktyka spożywania alkoholu**

W ramach profilaktyki zażywania alkoholu w 2025 r. przeprowadzono 19 zajęć edukacyjnych wśród 619 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz uczestników wypoczynku letniego (w wieku od 12 do 20 r.ż.) a także 3 zajęcia/spotkania edukacyjne wśród osób dorosłych i seniorów (liczba odbiorców 86). Na stronie internetowej i portalach społecznościowych zamieszczano informację o szkodliwości picia alkoholu oraz o sposobach radzenia sobie z nałogiem. Dla seniorów (osób 65+) w Klubów Seniora zorganizowano warsztaty profilaktyczno-edukacyjne. Zorganizowano 8 stoisk profilaktyczno-edukacyjnych o łącznym zasięgu ok. 2050 osób. Z mieszkańcami powiatu ławskiego rozmawiano o szkodliwości picia alkoholu. Podczas zajęć i spotkań edukacyjnych oraz na stoiskach, wykorzystywane były ALKOgogle, które posłużyły do symulacji zaburzeń jakich doznaje osoba po spożyciu alkoholu.

- **Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych - ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” dotyczy profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze), adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Jego celem jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

W roku szkolnym 2024/2025 program realizowano w 7 szkołach ponadpodstawowych:

- Zespole Szkół Ogólnokształcących w Ławie,
- Technikum Zespołu Szkół im. Bohaterów Września 1939 r. w Ławie,
- Szkole Branżowej I stopnia Zespołu Szkół im. Bohaterów Września 1939 r. w Ławie,
- Liceum w Zespole Szkół im. Bohaterów Września 1939 r. w Ławie,
- I LO CN-B im. Polskich Spadochroniarzy w Ławie,
- Liceum w Zespole Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu,
- Technikum w Zespole Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu.

Edukacją objęto 326 uczniów.

Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych w ilości 60 ulotek.

- **Zapobieganie zażywaniu nowych substancji psychoaktywnych**

Na terenie powiatu ławskiego w 2025 roku podejmowano działania zmierzające do uświadamiania młodych ludzi o niebezpieczeństwach związanych z zażywaniem nowych narkotyków oraz dostarczenia im podstawowych informacji na ich temat. Przeprowadzono 28 zajęć edukacyjnych wśród 890 uczniów, uczestników wypoczynku letniego, seniorów oraz osób dorosłych na terenie powiatu ławskiego. Zorganizowano 8 stoisk informacyjno- edukacyjnych o łącznym zasięgu 2050 osób. Wygłoszono prelekcję dla seniorów podczas organizacji akcji „Z sercem do pacjenta”.

Na portalach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Ławie zamieszczano informacje dot. substancji psychoaktywnych

Profilaktyka chorób zakaźnych

- **Podstępne WZW**

Program edukacyjny skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. W roku szkolnym 2024/2025 przeprowadzono na terenie powiatu ławskiego kolejną edycję programu edukacyjnego „Podstępne WZW”. W programie wzięło udział 8 szkół ponadpodstawowych:

- Zespół Szkół w Lubawie – Liceum,
- Zespół Szkół w Lubawie – Technikum,
- Zespół Szkół w Suszu – Technikum,
- Zespół Szkół w Suszu – Szkoła Branżowa,
- Zespół Szkół im. Bohaterów Września 1939 roku – Technikum,
- Zespół Szkół im. Bohaterów Września 1939 roku – Szkoła Branżowa,
- Zespół Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Ławie – Szkoła Branżowa,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Ławie.

Łącznie objęto programem 517 osoby (Liceum – 235 uczniów, Technikum – 174 osoby, Szkoła Branżowa – 108 osób).

Cyklicznie umieszczano informacje w mediach społecznościowych odnośnie realizacji programu oraz profilaktyki WZW. Przeprowadzono szkolenie dla koordynatorów

szkolnych oraz zorganizowano 6 stoisk edukacyjno-profilaktycznych o łącznym zasięgu 1600 osób.

- **Inne działania profilaktyczne**

W 2025 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Iławie podejmowała działania mające na celu zapobieganie zachorowaniom na choroby zakaźne poprzez edukację dotyczącą zasad zdrowego stylu życia, czynności higienicznych i szczepienia ochronne, a także edukację społeczeństwa w zakresie dróg szerzenia się chorób zakaźnych i zakażeń.

Organizowano spotkania i zajęcia edukacyjne m.in. dla osadzonych z Zakładu Karnego w Iławie. Dodatkowo na stronach portali społecznościowych umieszczano informacje dotyczące chorób zakaźnych oraz szczepień.

- **Profilaktyka HIV/AIDS**

W ramach obchodów światowego Dnia AIDS 1 grudnia 2024 r., na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie zamieszczono informacje zachęcające do zgłaszania się na bezpłatne, anonimowe testy w kierunku HIV, promowano Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne (PKD).

Do radia Eska udzielono wywiadu, w którym zachęcano do testowania się. Wskazywano, że szybkie rozpoznanie zakażenia umożliwia szybkie podjęcie leczenia, a tym samym dobry komfort życia. Przybliżono czym są Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne i zachęcono do anonimowego, bezpłatnego badania się.

Zorganizowano 2 stoiska profilaktyczno-edukacyjne o łącznym zasięgu 400 osób.

W ramach Europejskiego Tygodnia Testowania (EET) przypadającego na okres od 18 do 24 listopada 2025 r. rozpowszechniono informacje na ten temat wśród pielęgniarek oraz lekarzy POZ oraz Szpitala Powiatowego w Iławie.

- **Profilaktyka grypy**

Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych promujących szczepienia ochronne oraz sposoby zapobiegania zarażeniem wirusem grypy.

Zorganizowano 8 stoisk profilaktyczno-edukacyjnych, podczas których rozmawiano o profilaktyce grypy. Łączny zasięg: 1820 osób.

Na portalu społecznościowym na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie umieszczano informacje dotyczące w jaki sposób zapobiegać grypie, jakie są objawy grypy oraz propagowano szczepienia ochronne przeciwko grypie.

- **Profilaktyka chorób pasożytniczych**

W ramach profilaktyki chorób pasożytniczych przeprowadzono 5 zajęć edukacyjnych dla rodziców dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych, w trakcie których poruszono temat wszawicy, świerzbu oraz pasożytów wewnętrznych. Łącznie edukacją objęto 93 dorosłych. Dystrybuowano materiały edukacyjne, a na stronie internetowej i portalach społecznościowych rozpowszechniano informację o chorobach pasożytniczych. Udzielono 8 instruktaży dla kierowników wypoczynków letnich odnośnie profilaktyki wszawicy u dzieci. Zorganizowano 7 stoisk edukacyjnych, podczas których omawiano głównie problem wszawicy i owsicy.

- **Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze.**

W ramach działań edukacyjnych prowadzono zajęcia z dziećmi i młodzieżą oraz z osobami dorosłymi. Dla dzieci i młodzieży zorganizowano 15 zajęć edukacyjnych (499 osób). Udzielono 8 instruktaży dla kierowników wypoczynku letniego odnośnie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze. Zorganizowano warsztaty dla seniorów – 3 dni – łączny zasięg 50 osób. W ramach akcji profilaktycznych odbyło się III Powiatowe Sympozjum nt. Bezpieczeństwa Zdrowotnego pod hasłem „Chwyć kleszcza nim on chwyci Ciebie” – łączny zasięg 200 osób. Zorganizowano 7 stoisk profilaktyczno – edukacyjnych o łącznym zasięgu 1550 osób. Dystrybuowano materiały edukacyjne do przedszkoli, zakładów pracy, uczestników wypoczynku letniego dotyczące chorób przenoszonych przez kleszcze – 1450 sztuk.

W ramach działań edukacyjnych przekazano do przedszkoli kolorowaną „Kleszczówkę” do stosowania podczas zajęć edukacyjnych prowadzonych wśród dzieci.

Na portalach społecznościowych umieszczano informacje na temat chorób przenoszonych przez kleszcze oraz sposobu zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze (14 postów o zasięgu 1377), promowano także szczepienia przeciw Kleszczowemu Zapaleniu Mózgu.

- **Higiena osobista/Światowy Dzień Mycia Rąk/Światowy Dzień Higieny Rąk**

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Iławie przeprowadziła zajęcia edukacyjne dotyczące zasad prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk. Zajęcia zostały zrealizowane

w ramach działań oświatowo-zdrowotnych i obejmowały w szczególności: omówienie

znaczenia higieny rąk w zapobieganiu chorobom zakaźnym, przedstawienie prawidłowej techniki mycia rąk, wskazanie sytuacji wymagających obowiązkowego mycia i dezynfekcji rąk, część praktyczną – pokaz poprawnego mycia rąk. Do szkół zostały dostarczone materiały w zakresie poprawnego mycia rąk. Na stronie internetowej i portalach społecznościowych zamieszczano informacje przypominającą o konieczności mycia rąk, jak również zachęcano rodziców do korzystania z kolorowanek „Myję ręce, bo wiem więcej”. W ramach Światowego Dnia Mycia Rąk przypadającego 15 października, prowadzono zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Łącznie przeprowadzono 18 zajęć edukacyjnych o łącznym zasięgu 450 osób.

Profilaktyka chorób nowotworowych

- **Program edukacyjny „Wybierz życie - Pierwszy Krok”**

Program edukacyjny „Wybierz życie - Pierwszy Krok” to program edukacyjny poświęcony profilaktyce zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) i raka szyjki macicy dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem głównym jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy, a także zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna), motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. W roku szkolnym 2024/2025 w programie wzięło udział 6 szkół:

- Zespół Szkół im. Bohaterów Września 1939 roku w Iławie - Technikum,
- Zespół Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie –Technikum,
- Zespół Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu – Technikum i Szkoła Branżowa,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Iławie,
- Zespół Szkół w Lubawie – Liceum.

Edukacją objęto 336 uczniów. Przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu łącznie z dystrybucją materiałów edukacyjnych.

- **Znamie! Znam je?**

„Znamie! Znam je?” to krajowy program edukacyjny kierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. W roku szkolnym

2024/2025 w programie wzięło udział 8 szkół ponadpodstawowych:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Iławie,
- Zespół Szkół im. Bohaterów Września 1939 Roku w Iławie – Technikum,
- Zespół Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie – Technikum,
- Zespół Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu – Technikum,
- Zespół Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu – Szkoła Branżowa,
- Zespół Szkół w Lubawie – Liceum,
- Zespół Szkół w Lubawie – Technikum,
- Zespół Szkół w Lubawie – Szkoła Branżowa.

Łączna liczba uczniów objęta edukacją 517.

- **Inne działania w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych**

Zorganizowano stoiska edukacyjno-profilaktyczne, na których rozmawiano jakie nowotwory może powodować HPV, zachęcano kobiety do wykonywania badań cytologicznych, młodym kobietom wyjaśniano w jaki sposób wygląda badanie cytologiczne, na modelu wskazywano gdzie umiejscowiona jest szyjka macicy i gdzie następuje rozwój nowotworu. Omówiono czynniki zwiększające ryzyko nowotworów. Rozmawiano również na temat znamion i konieczności samokontroli pod kątem czerniaka. Omówiono cechy ABCDE. Zorganizowano stoiska w Ośrodkach Zdrowia Rodzina oraz KEMED w Iławie w zakresie nauki samobadania piersi oraz profilaktyki chorób nowotworowych. Dystrybuowano materiały edukacyjne do ośrodków zdrowia, zakładów pracy, szkół na terenie powiatu Iławskiego. Na portalu społecznościowym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Iławie zachęcano do wykonywania badań profilaktycznych.

Promocja szczepień ochronnych

Przez cały rok w trakcie spotkań na stoiskach edukacyjno-informacyjnych oraz na portalach społecznościowych zachęcano do szczepień ochronnych. Zorganizowano w PSSE w Iławie I Powiatową Konferencję dla pielęgniarek w ramach „Europejskiego Tygodnia Szczepień”. Prowadzono zajęcia edukacyjne dla mieszkańców powiatu Iławskiego. Do 11 podmiotów przeprowadzono dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych w ramach akcji promującej szczepienia dla kobiet w ciąży przeciw krztuścowi.

Światowy dzień zdrowia

7 kwietnia obchodzony jest Światowy Dzień Zdrowia. W ramach obchodów przeprowadzono zajęcia edukacyjne o łącznym zasięgu 160 osób wśród dzieci szkolnych i przedszkolnych, rodziców i pielęgniarek. Na stronie internetowej i portalach społecznościowych rozpowszechniono informacje o obchodach święta. W ramach „Światowego Dnia Zdrowia” zorganizowano III Powiatowe Sympozjum na temat Bezpieczeństwa Zdrowotnego pod hasłem „Chwyć kleszcza nim on chwyci Ciebie”.

Akcja „Moje dziecko idzie do szkoły”

„Moje dziecko idzie do szkoły” to akcja, która ma na celu ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych, podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. Skierowany jest do rodziców dzieci, rozpoczynających naukę w klasie I szkoły podstawowej.

W ramach akcji przeprowadzono 9 zajęć edukacyjnych dla rodziców dzieci, rozpoczynających naukę w klasach I szkoły podstawowej. Łącznie objęto edukacją 238 osób. Podczas 3 zorganizowanych stoisk edukacyjno - informacyjnych rozmawiano z rodzicami o właściwej organizacji stanowiska nauki ucznia, właściwego doboru plecaka oraz ważności drugiego śniadania.

Na stronach portali społecznościowych umieszczano informacje na temat m.in. doboru plecaków, zalet spożywania drugiego śniadania, jakie można stosować zamienniki za kanapki. Rozdyskutowano 208 ulotek o właściwej organizacji stanowiska pracy ucznia, bezpiecznego korzystania z telefonów komórkowych i kuchenek mikrofalowych, właściwym doborze tornistrów.

Bezpieczny wypoczynek

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Łławie w ramach bezpiecznego wypoczynku prowadzi działania edukacyjne podczas trwania wypoczynku zimowego oraz wypoczynku letniego.

- **Zdrowe ferie**

W trakcie realizacji akcji „Bezpieczne ferie 2025” przeprowadzono 3 zajęcia edukacyjne o tematyce: profilaktyka sezonowych chorób zakaźnych, z uwzględnieniem znaczenia szczepień ochronnych (m.in. COVID-19, grypa); prawidłowa higiena rąk, profilaktyka wszawicy, propagowanie zdrowego stylu życia oraz wzmacnianie odporności organizmu (nawodnienie organizmu, racjonalne odżywianie, prawidłowy ubiór oraz aktywność

fizyczna); ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu, wyrobów tytoniowych, nowych substancji psychoaktywnych/dopalaczy, energetyków, suplementów diety (ryzykownych zachowań zdrowotnych). Łączna ilość odbiorców: 127. Na portalach społecznościowych umieszczano informacje na temat zdrowych i bezpiecznych ferii – łączna ilość 6. Udzielono wywiadu do Radio Olsztyn nt. najważniejszych zasad bezpiecznych ferii zimowych, zarówno podczas zorganizowanego wypoczynku, półkolonii jak i codziennego wolnego czasu spędzanego przez dzieci i młodzież.

- **Zdrowe wakacje**

Na terenie powiatu iławskiego w 2025 r. w okresie letnim przeprowadzono 15 zajęć edukacyjnych (liczba osób objętych zajęciami: 459), zorganizowano stoisko edukacyjno-profilaktyczne (liczba osób objętych zadaniem: 300). Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych: 844 ulotki. Udostępniono 32 posty w mediach społecznościowych. Do placówek oświatowych wysłano 48 informacji tematycznych (profilaktyka chorób odkleszczowych, profilaktyka zatruć grzybami, znaczenie nawodnienia dla prawidłowego funkcjonowania, zasady bezpiecznego korzystania z promieniowania słonecznego, znaczenie prawidłowego mycia rąk w profilaktyce chorób zakaźnych, szczepienia ochronne, profilaktyka chorób pasożytniczych, profilaktyka uzależnień od alkoholu, profilaktyka zażywania substancji psychoaktywnych, profilaktyka tytoniowa).

LABORATORIUM BADAŃ
ŚRODOWISKOWYCH
I EPIDEMIOLOGICZNO-
KLINICZNYCH

W ramach działalności laboratorium wykonywane są:

- badania i pomiary czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku pracy w zakresie hałasu, drgań mechanicznych o oddziaływaniu miejscowym i ogólnym na organizm człowieka, pyłowych zanieczyszczeń powietrza oraz oświetlenia elektrycznego;
- badania fizyczne, chemiczne i mikrobiologiczne wody do spożycia, z basenów oraz wody przeznaczonej do kąpieli i rekreacji;
- badania w kierunku schorzeń jelitowych (*Salmonella* spp., *Shigella* spp., *Yersinia enterocolitica*, *Campylobacter*, *Escherichia coli*, *Helicobacter*)
- kontrola skuteczności sterylizacji.

Laboratorium, w ramach nadzoru sanitarnego w zakresie badań wody oraz schorzeń jelitowych wykonuje badania dla trzech powiatów: iławskiego, działdowskiego i nowomiejskiego. Natomiast w zakresie badań środowiska pracy dla całego województwa warmińsko-mazurskiego. Wiarygodność wyników badań potwierdzana jest w badaniach biegłości poprzez porównania międzylaboratoryjne organizowane przez uznanych organizatorów, jak: Centralny Instytut Ochrony Pracy-Państwowy Instytut Badawczy, LGC Standards z UK, Firma Doradcza ISOTOP s.c. itd., Eurofins OBIKS z Katowic.

W 2025 r., Sekcja Badań Środowiskowych oraz Sekcja Badań Mikrobiologicznych na rzecz trzech powiatów w ramach działalności statutowej wykonały 11465 oznaczeń, w tym fizycznych (3366), chemicznych (842) i mikrobiologicznych (7257).

Dodatkowo, w ramach zleceń podmiotów indywidualnych wykonano łącznie 32 507 oznaczeń, w tym 26 364 oznaczeń mikrobiologicznych kałów oraz 891 oznaczeń skuteczności sterylizacji, 2614 oznaczeń mikrobiologicznych, chemicznych i fizycznych wody oraz 2278 oznaczeń parametrów fizycznych czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Laboratorium wykonuje badania wody do spożycia w ramach systemu zintegrowanego monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego.

W roku 2025 kontynuowano przegląd oświetlenia elektrycznego w szkołach. W tym zakresie laboratorium na zlecenia PPIS w Iławie, PPIS w Nowym Mieście Lubawskim, PPIS w Działdowie oraz PPIS w Ostródzie wykonało pomiary w 11 placówkach oświatowych (przedszkolach i żłobkach). Łącznie wykonano 330 badań.

W 2025r. rozpoczęto realizację „Programu ograniczenia chorób zawodowych powodowanych warunkami środowiska pracy - Programu badań i pomiarów czynników

szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w powiecie iławskim na lata - 2025-2028” skierowanego do rolników, osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą oraz pracodawców wykonujących pracę w narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy. W ramach programu przeprowadzono 63 badania.

W roku 2025 podobnie jak w latach poprzednich kontynuowano współpracę z gminami powiatu iławskiego w zakresie badań wody z kąpielisk, mwdk oraz miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpeli przez mieszkańców i turystów a wskazanych przez Wójtów i Burmistrzów.

W 2025 r. laboratorium kolejny raz z powodzeniem przeszło oceną PCA uzyskując przedłużenie Certyfikatu akredytacji. Laboratorium dąży do ciągłego poszerzania i aktualizowania zakresu badań czego dowodem w 2025 r. jest rozszerzenie zakresu o wykrywanie antygeny dehydrogenazy glutaminianowej GDH i toksyn A i B *Clostridioides difficile* w kale czy też rozszerzenie zakresu akredytacji m.in. o badania bakterii z rodzaju *Legionella*, magnezu, wapnia, siarczanów i fluorków w wodzie.

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA 2025 r.

Tabela: działalność kontrolno-represyjna PSSE w Łławie za rok 2025

Komórka organizacyjna	Liczba obiektów objętych ewidencją	Liczba kontroli	Decyzje		mandaty		Tytuły wykonane
			merytoryczne	płatnicze	Liczba	kwota	
Higiena Komunalna	1082	342	152	58	4	900	0
Bezpieczeństwo Żywności	1187	537	274	223	75	17550	4
Higiena Pracy	667	62	58	7	0	0	0
Higiena Dzieci i Młodzieży	189	148	16	4	0	0	0
Epidemiologia	182	992	11	3	0	0	0
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	0	35	0	66	0	0	0
Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna	0	0	0	0	0	0	0
ogółem	3307	2116	511	361	79	18450	4

Tabela: działalność kontrolno-represyjna PSSE w Łławie za rok 2023-2025

Rok	Liczba kontroli	Decyzje		mandaty		Kary pieniężne		Tytuły wykonane
		Merytoryczne	płatnicze	Liczba	kwota	Liczba	Kwota w zł	
2023	2778	576	478	91	19350	0	0	12
2024	2078	539	410	78	17300	0	0	13
2025	2116	511	361	79	18450	3	16000	4

Tabela: działalność laboratorium PSSE w Łławie w zakresie badań za rok 2023-2025

Rok	Oznaczenia nadzоровe ogółem	Wykonane oznaczenia		
		Chemiczne	Fizyczne	mikrobiologiczne
2023	13995	1013	5052	7930
2024	11895	947	5322	5626
2025	13766	842	5667	7257

WNIOSKI

Najważniejsze zadania wymagające dalszych skutecznych działań ze strony Inspekcji

Sanitarnej:

- Zapobieganie i ograniczanie skutków chorób zakaźnych realizowane poprzez ciągłe monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, wdrażanie postępowania przeciwepidemicznego i profilaktycznego, jak również nadzór nad realizacją szczepień ochronnych oraz działalność informacyjno-edukacyjna.
- Współdziałanie z placówkami służby zdrowia, władzami samorządowymi oraz organami administracji publicznej przy zwalczaniu chorób o znaczeniu epidemicznym.
- Monitorowanie jakości wody, zgodnie z wymogami obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
- Realizowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, zakładami fryzjerskimi, kosmetycznymi, tatuażu i odnowy biologicznej.
- Monitorowanie warunków zdrowotnych środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia zatrudnionych pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
- Działania kontrolne oraz edukacyjne w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.
- Sprawowanie nadzoru nad obiektami żywnościowo-żywnościowymi ze względu na znaczną produkcję i obrót żywnością przekładającą się na dużą liczbę konsumentów oraz prowadzenie skutecznych działań kontrolnych obiektów, które wykazują niezgodny z wymaganiami stan higieniczno-sanitarny, a także wzmożenie nadzoru w obiektach turystycznych w trakcie trwania sezonu turystycznego.
- Podejmowanie działań zapewniających właściwe funkcjonowanie systemu RASFF oraz współpraca w tym zakresie z jednostkami urzędowej kontroli żywności na terenie nadzorowanego powiatu.
- Uzgadnianie dokumentacji projektowej.
- Sprawowanie nadzoru w zakresie higieny procesów nauczania i wychowania.